KASTAMONU - KINIK KAZILARI VE YERLEŞİMİN ÇEVRE KÜLTÜR BÖLGELERİ İLE İLİŞKİLERİ

Elif GENÇ *

Keşfi ve Konumu

Kastamonu İlinin de içinde bulunduğu Batı Karadeniz Bölgesi, tarihi dönemleri az bilinen bir bölgedir. Mevcut buluntular, yüzey araştırmaları ve sayısı çok fazla olmayan kısa dönem kazıları ile elde edilmiş ve yayımlanmıştır. Kastamonu-Kınık, bir tesadüf sonucu gün ışığına çıkartılan Hitit metal kapları ile tanınmaktadır.[1] Delibeyoğlu Sırtı Ören Yeri olarak da adlandırılan Kınık, Kastamonu İlinin Devrekâni İlçesi, Kınık mahallesi yakınlarında yer alır (**Harita 1 a-b**). Hitit metal kapların çıkış yeri olarak gösterilen Delibeyoğlu Sırtı Ören Yeri'nde, 1994 yılında, bu satırları armağan ettiğimiz hocam Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu'nun bilimsel başkanlığında ve Kastamonu Arkeoloji Müzesi ile birlikte bir kurtarma kazısı başlatılmıştır. Bu çalışmalarda, hem yukarıda bildirilen Hitit metal kaplarının buluntu yeri kesinleşmiş, hem de MÖ. IV. Bin sonlarından, MÖ. I. Binin ilk yarısına kadar süren üç tabakalı düz iskân yeri tespit edilmiştir[2].

Delibeyoğlu Sırtı Ören Yeri, denizden 1145 metre yükseklikte, çevreye hakim, savunulması kolay ve yakın çevresi ile birlikte bereketli bir araziye sahiptir. Hitit metal kapları, Delibeyoğlu Sırt'ında, kuzey-güney doğrultusunda uzanan taş ve toprak yığıntısı altından çıkartılmıştır (**Harita 1 c; Resim 1 a-b**). Bu alanın kuzeyinde yapılan kazı çalışmaları sonucunda, üç yerleşim katını ve bunların alt evrelerini içeren düz iskân yeri tespit edilmiştir. Bunlar; I. Tabaka, II. Tabaka (1. ve 2. Mimari Evreleri) ve III. Tabaka olarak adlandırılmıştır. Arazi, uzun yıllar çevre köylüleri tarafından tarla olarak kullanıldığı için III. tabaka büyük ölçüde tahrip edilmiştir.

I. Tabaka

Topografik haritada 8–9/U plan karelerinde ve bu alanın yaklaşık 80 metre kuzeyindeki alanda, ana kaya üzerinde, en eski yerleşim kalıntıları saptanmıştır (**Harita 1 c**). Çok iyi korunmamış olan bu Tabaka, II. Tabaka'nın 1. Mimari Evresi tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiştir.

I. Tabaka Küçük Buluntuları

Kahverengiden siyaha kadar değişen tonlardaki az sayıda ele geçen el yapımı çanak-çömlek (**Resim 1 c**), Kastamonu Arkeoloji Müzesinde bulunan Geç Kalkolitik Çağ çömleği[3] ve İkiztepe Geç Kalkolitik/Erken Tunç Çağı I çanak-

* Yrd. Doç.Dr. Elif Genç, Dumlupınar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Tavşanlı Yolu 10.km, 43100 Kütahya-Türkiye. elifgenc@dumlupinar.edu.tr

[1] 1990 yılında, Kastamonu merkezinin 35 km kuzey-doğusunda bulunan Devrekani İlçesi, Kınık Mahallesi yakınlarında yapılacak baraj inşaatı projesinin ön hazırlıkları sırasında, Devlet Su İşleri dozer operatörü tarafından, bir grup metal kap bulunmuştur. DSİ dozer operatörü, Delibeyoğlu Sırtı'na sondaj makinesinin çıkabilmesi için yol açma çalışması sırasında taş ve toprak yığıntısını düzeltirken, dozerinin kepçesine eserler takılmış ve bunları önce "dozerin takım kutusunda" daha sonra şantiyede "valizin içinde çamaşırları arasında" saklamış ve bazı kişilere danıştıktan sonra Kastamonu Arkeoloji Müzesi'ne teslim etmiştir. Aynı yıl, Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu, bir görevle Arkeoloji Müzesi'ni ziyareti sırasında, bu eserleri fark etmiş ve bilim dünyasına duyurmuştur. Çınaroğlu 1991, s.55; Emre-Çınaroğlu 1993, s. 675–713, Pl. 126–144.

[2] Bilgen, 1999; Çınaroğlu-Genç 2004; Genç 2004; Genç, 2005 (yayımlanmamış doktora tezi), Çınaroğlu-Genç 2005; Çınaroğlu-Çelik;2006; 2008.

[3] Özdoğan 2000, s.297 Fig. 7.

çömlekleri[4] ile karşılaştırılmaktadır. Ayrıca, taş el baltalar, sileks kesiciler ve kemik deliciler ele geçmiştir.

II. Tabaka

II. Tabaka, iki ayrı mimari evreye sahiptir (**Plan 1 a**). 1. Mimari Evre erken, 2. Mimari Evre geç safhayı yansıtmaktadır.

1. Mimari Evre

1. Mimari Evre, I. Tabakayı yer yer tahrip ederek ana kaya üzerine kurulmuştur (**Plan 1 b; Resim 2 a-b**). 4–7/P-T plan karelerde yapılan kazı çalışmalarında, taş duvarlı oda ve oda grupları, çok sayıda yuvarlak çukur ve 3 adet fırın kalıntısı açığa çıkartılmıştır (**Plan 1 b**). Odaların duvarları, yassı toplama kireç taşı ile yükseltilmiştir. Tek sıra taşlarla inşa edilen duvarların kalınlıkları 45 ile 30 cm arasında değişir. Bazı odaların duvarları 1.60 cm'e kadar korunmuştur (**Resim 2 a-b**). Odaların tamamına yakını yamuk planlıdır. Odalardan en büyüğünün iç ölçüleri 3.40 x 5.40 metre iken, en küçüğünün iç ölçüleri, 1 x 1.50 metredir. Küçük ölçekli odaların kapı geçitleri belirlenememiştir. Bir insanın yaşamasına müsait olmayan bu odalar, ancak depolama amaçlı kullanılmış olmalıdır. Karadeniz Bölgesi ahşap mimari yerine burada, taş bol miktarda kullanılmıştır. Bunun nedeni çevrede zengin taş kaynağının bulunmasıdır. Taş duvarlı odaların ve fırınların çevresinde çok sayıda yuvarlak çukur açığa çıkartılmıştır. (**Plan 1 b**). Bazı çukurların içinden pişmiş toprak tezgâh ağırlıkları, hayvan kemik parçaları, kap parçaları ve cüruf kalıntıları toplanmıştır. Özellikle cüruf kalıntıları, fırın yakınındaki çukurlardan ele geçmiştir. Mimari yapılarla bağlantılı üç adet fırın kalıntısından birinde küçük bir ocak, ocağın hemen arkasında içi sıvalı düzensiz kanallar vardır. Ocağın yanında ise, üst üste konmuş 3 adet yanmış ağaç kütüğü bulunmuştur. Diğer bir fırının tabanı ise iki parçalı olarak görülmektedir. Fırın tabanının bir yarısı içbükey, diğer yarısı da ortadaki kanala doğru eğimlidir. Ortadaki kanal oldukça belirgindir. Her iki fırında da, sıvalı kanallar bulunmaktadır. Kanallı fırınlar, madenci atölyelerinden bilinmektedir.[5]

1. Mimari Evre Küçük Buluntuları

1. Mimari Evre'de ele geçen buluntular, el yapımı çanak-çömlek, madencilikte kullanılabilecek pota, üfleç, metal ve kemik buluntu, kırma-ezme ve öğütme taş aletleri, perdah taşları ve taş havanlarından oluşmaktadır. Bu buluntunun büyük bir çoğunluğu fırın kalıntılarının çevresinden toplanmıştır.

Çanak-çömleğin tamamı el yapımıdır. Kırmızı, kızıl kahverengi, siyah ve içi siyah dışı kırmızı-kahverengi hamurlu kaplar tek renkli olup, boya bezeme görülmez. Bezeme olarak, çizi, yiv, oluk bezeme, düğme kabartma ve kabartma bant bezeme ile at nalı biçimli kabartmalı kulp bezeme görülmektedir. Desenler, birbirine paralel çizgi ya da zig zagdır. Çanaklardan, tek dikey ilmek kulplu çanak **(Resim 3 a; Çizim 1 a)** 1. Mimari Evre'de en çok sevilen çanak tiplerinden biridir. Bu tip çanaklar, 2. Mimari Evre'de de varlığını sürdürmüştür. Benzerlerine, Sinop (Kocagöz Höyüğü),[6] Ahlatlıbel Bakır Çağ[7] ve Aharköy Erken Tunç Çağı III[8] tabakalarında rastlanmıştır. At nalı kabartma kulplu çanak tipleri II. Tabakanın her iki mimari evresinde de sevilerek kullanılmıştır **(Resim 3 b; Çizim 1 b (II. Mimari evre))**. Bu tip kaplar, Erken Tunç Çağı'ndan Demir Çağı'na kadar Orta Anadolu, Kuzey Anadolu, Batı Anadolu ve İç Batı Anadolu olmak üzere geniş bir bölgeye yayılmıştır.[9] Fincanlar **(Resim 3 c; Çizim 1 c)** hem siyah hem de kırmızı renk hamurlu olup 2. Mimari Evre'de de sevilerek kullanılmış kap tipidir. Benzerleri, Samsun[10] ve Çengeltepe (Yozgat)[11] Erken Tunç Çağı'na tarihlenen kaplar arasında mevcuttur. İçi siyah dışı kırmızıdan kahverengiye değişen tonlarda çömlek

[4] Alkım 1986, s.101–102, Levha I (5, 9–11).

[5] Walter 1981, s.23 Şek.17-20 Lev.18,2; s.19; Aigina IV "Beyaz Ev"deki kanallı bakır ergitme fırını (MÖ 2300-2200).; Tylecote 1980, s.195 Şek. 7.3, s.210-211 Şek. 7.11, s.216–217 Şek. 7.12.

[6] Erzen 1956, s.71–72, Lev. XXX–14.

[7] Koşay 1934, s.16 Ab–428, s.52 Ab–624

[8] Efe 1994, s.9 (fig.3,4) ETÇ III.

[9] Marro ve diğ.1996, s.288, Pl II(8); Marro ve diğ.1998, s.332, Pl III (1, 10,11,12 Eylek Deresi); Işın 1998, s.97 Harman Tepe, Pl 4 (19), s.105 Kadımezarı Pl 19 (3); Burney 1956, s.198 (87 Kurşunlu); Blegen ve diğ. 1951, s.240, 257, 239 (36.866) Troy V. Tabaka, s.245, 249, 283 243(32.22) Troy V. Tabaka; Efe 1994, s.19 , no: 3, no: 57(?), fig 14 (57), 15 dipnot 37;.Efe-Ay 2000, s.50-51 Pl 8(2), s.72-73 Pl 22(1, 8) 1. safha ETÇ I.; Mellaart 1955, s.77, 76, 117, 119 Çukurhisar (Eskişehir Bölgesi), s.120 Bahçecik (Eskişehir Bölgesi); Lloyd-Gökçe 1951, s.33, 43, Fig. 10 (15) Level 16 (M.Ö. 1900); Orthmann 1963a, s.21 Taf 2 (55) Kuzeybatı Yamacı 9, s.32 Taf 21 (198), Taf 22 (199, 200 Kuzeybatı Yamacı 8c-d), s.39, Taf 31 (289) Kuzeybatı Yamacı 8b, s.21 Taf 2 (55) Kuzeybatı Yamacı 9.; Orthmann 1966, s.52, Abb. 1 (6,8), Abb. 2 (5-8), Abb. 3 (6), Asarcık V. Tabaka. ETÇ II-III.; Genz 2000, Abb.3-5; Gorny ve diğ. 1999, s.164, Fig. 13 (31) Demir Devri.

[10] Kızıltan 1992, s.218 G/71–2 Çizim 3.

[11] Ünal 1966, s.123 Şekil 4, Resim 43, 4. tabaka.

parçaları ele geçmiştir. Bu tip kaplara, Orta Anadolu ve Orta Anadolu'nun kuzeyindeki Erken Tunç Çağı yerleşimlerinde rastlanmaktadır.[12] Orta Anadolu'nun Erken Tunç Çağı için tipik olan içi dışı farklı renkteki kaplar, M.Ö. II. Binin başlarında da çark yapımı kaplarla birlikte, azalarak kullanım görmeye devam etmiştir.

Çeşitli boylardaki potalar**,** fırın çevresinden ve atık çukurlardan ele geçmiştir. Farklı tipteki potaların içinde minyatür boydaki potalar, İkiztepe I-2.evresi Er-Hitit tabakasında bulunan kapçıklara benzerlik göstermektedir. İkiztepe kapçıkları, pota olarak yorumlanmıştır.[13] Kaşık formundaki potalar, Truva II. Kat ve Norşuntepe Erken Tunç Çağı tabakalarından bilinmektedir.[14] Tutamaklı potalar, Erken Tunç Çağı sonlarından başlayarak Orta Tunç Çağı boyunca görülmektedir.[15] Bardak formundaki akıtacaklı pota daha ender görülen bir tiptir.[16] Bir adet ele geçen silindir gövdeli üfleçlere ise M.Ö. III. Bin başlarından, M.Ö. II. Binin ortalarına kadar rastlamak mümkündür.[17]

Metal buluntular çok az sayıda olup hepsi tunçtur. Bunlar: boncuk, iğne ve kaplama parçalarından oluşmaktadır.

Kemik buluntular da az sayıda ele geçmiştir. Bunlar fırın çevresinden ve oda tabanlanları üzerinden bulunmuş olup çekiç, delici ve sap formundadır.

Taş buluntuların büyük bir çoğunluğu fırınların çevresinden toplanmıştır. Taş aletler; yassı balta, kırma-ezme ve öğütme taş aletleri (**Resim 4 e)**, taş havanlar, perdah taşları ve düzeltili-düzeltisiz dilgilerden oluşmaktadır. Kırma-ezme ve öğütme taş aletlerin her yüzünde kullanım izleri vardır. Taş havanlar ve kırma-ezme ve öğütme taş aletler buluntu durumları göz önüne alındığında, cevher zenginleştirmede kullanılan aletler ya da cevher hazırlama aletleri olarak değerlendirilmektedir.[18] Delibeyoğlu Sırtı'nda sileks, her dönem kullanılmıştır. Bunlar, çeşitli boylarda düzeltili ve düzeltisiz dilgiler, dilgi çekirdeği ve yongalardan oluşmaktadır.[19] Çok sayıda obsidiyen parçaları da ele geçmiştir. Obsidiyen parçalarının hiçbiri düzeltili değildir. Hepsi küçük yongalar şeklindedir. Obsidiyen yongalar, Kastamonu İli yüzey araştırmalarında da birkaç merkezde aynı özelliklerde ele geçmiştir.[20] Kastamonu'ya en yakın obsidiyen kaynakları Çankırı'nın Orta İlçesi ve Bolu Gerede İlçesi dolaylarındadır.[21]

2. Mimari Evre

1. Mimari Evre'nin nasıl sona erdiği konusunda henüz bir bilgi yoktur. Ancak, yangınla sona ermediği, yerleşimin boşaltılmış olduğu ele geçen az sayıdaki in situ buluntulardan anlaşılmaktadır. 5–11/T-V plan karelerinde, taş temelli büyük bir yapı kalıntısı açığa çıkartılmıştır. Henüz tamamı açılamamıştır. Açılan bölümü ile 82,5 metre uzunluğunda[22] ve 11 metre genişliğindedir (**Plan 1 c**). Yapı, eğimli araziye uygun olarak güney-kuzey doğrultusunda inşa edilmiştir. Yapının güney ve kuzey uçları arasında 13 metreyi aşan bir yükseklik farkı vardır. Bu eğimden dolayı yapı, kuzeye doğru taş blokajla desteklenerek yükseltilmiş ve binaya teraslı bir görünüm kazandırılmıştır. 82,5 metre uzunluğundaki kale görünümlü doğu dış duvarı, 2.5 metre kalınlıktadır. İri taşlar, duvarın iç ve dış kenarına gelecek şekilde yerleştirilmiş ve arada kalan bölüm daha küçük taşlarla doldurularak güçlendirilmiştir (**Plan 1 c**; **Resim 2 c-e)**. Temel taşları, 1.50 ve 2 metre ölçülere ulaşmakta olup çevreden kolaylıkla temin edebileceği kireç taşıdır. Büyük blok kireç taşları, düzeltilmiş ve harç kullanılmadan birbiri üzerine oturtulmuş, aradaki küçük boşluklar ise küçük taşlarla sıkıştırılarak duvar sağlamlaştırılmıştır. Yapının doğu duvarı bu nedenle yer yer 3 metreye kadar korunmuştur. Yapının 6 odası açığa çıkartılmıştır (**Plan 1 c).** 3 ve 6 nolu odalarda atık çukuru, 4 ve 5 nolu odalarda da fırın tabanı korunmuştur. 4 ve 5 nolu

[12] Koşay 1938, s.97; Koşay 1951, s.40–41 Alaca Höyük; Koşay 1934, s.20 Ahlatlıbel Bakırçağ; Özgüç 1943, s.403; Kökten ve diğ.1945, s.370-371 Dündartepe II. Kültür katı; Özgüç 1943, s.410. Kökten ve diğ.1945, s.386 Tekeköy II. Kültür Katı; Özgüç 1943, s.415 Kavak- Kaledoruğu; Alkım ve diğ.1988, s.33. İkiztepe I. ve II. Kültür Katları; Arık 1948, Vb-c.Karaoğlan 5. tabaka; Kansu 1940, s.7 Etiyokuşu; Koşay 1941, s.2 Pazarlı; Arık 1944, s.353 Bitik; Ünal 1966, s.124, Yozgat Çengeltepe 5. tabaka.

[13] Müller-Karpe 1994. s.192 Taf 10.2 (ETÇ), Taf 10.1.

[14] Müller-Karpe A.g.e. s.197 Taf.14, 25–26.

[15] Müller-Karpe A.g.e. s.121 Abb.84.

[16] Müller-Karpe A.g.e. Taf. 13.

[17] Müller-Karpe A.g.e. s.108–109 Abb.78. (Beycesultan MÖ. III. Bin başı),(Taf. 3.17-21 Troy MÖ.III.Bin sonu), (Taf. 3.23 Kültepe Koloni Çağ), (Taf. 3.14 Boğazköy Koloni Çağ), (Taf. 3.10 İkiztepe M.Ö. II. Bin başı), (Taf. 3.12 Alaca Höyük –Hitit), (Taf. 3.13 Hanyeri), (Taf. 3.18 Eskiyapar-Hitit).

[18] Kaptan 1984, s.144–146; Kaptan 1996, s.160–175.

[19] Delibeyoğlu Sırtının hemen kuzey kesimindeki tarlalarda, çok sayıda sileks çekirdek ve yontma atıkları toplanmıştır.

[20] Özdoğan ve diğ. 1997, s.306 Merkez İlçe Çatalkaya Mevkii; 1998, s.78, 81 Araç İlçesi Kayabaşı obsidiyen yongaları; 1999, s.224.

[21] Ercan 1993, s.771–772 Şekil 1.

[22] Çınaroğlu-Çelik 2008, s.514, Resim 6.

odalar, diğerlerine göre daha büyük ölçülerdedir. Fırınların bulunduğu bu odalar yapının avlusu olmalıdır.

2. Mimari Evre Küçük Buluntuları

2. Mimari Evre'ye ait buluntular, büyük yapının oda tabanları üzerinden ya da atık çukurlarından ele geçmiştir. 2. Mimari Evre çanak-çömleği, kırmızı, kızıl kahverenk ve siyah renk hamurlu el yapımı kaplar, 1. Mimari Evre kaplarının devamlılığını taşımaktadır. Ancak ilk kez bu evrede çark yapımı kaplar da görülmeye başlar. Çark yapımı kaplar, el yapımı kaplara göre çok az sayıda ele geçmiştir. Bunlar, pembe ve kırmızı renkte hamurludur (**Resim 3 g; Resim 4 d; Çizim 1 g)**.

Çanaklardan tek kulplu çanak ile at nalı kabartma kulplu çanak formları (**Resim 3 b; Çizim 1 b)** hem 1. Mimari Evre'de, hem de 2. Mimari Evre'de görülen çanak tipleridir. Fincan **(Resim 3 d-f; Çizim 1 d-f)** II. Tabaka'nın her iki mimari evresinde de en çok sevilen kap tiplerinden biridir. Kırmızı renk hamurlu fincanların yanı sıra (**Resim 3 d-e; Çizim 1 d-e**) özellikle siyah hamurlu cam gibi parlak perdahlı fincanlar birbirine paralel çizgilerle bezenmiştir (**Resim 3 f; Çizim 1 f**). Maşrapalar hem kırmızı hem de siyah hamurlu olarak görülür (**Resim 4 a; Çizim 1 h).** Yiv bezemeli siyah maşrapanın omuz üzerinde, kulplar arasında, üçerli yatay yiv ve ona birleşen ve gövdenin üst yarısına kadar uzanan üçerli zig zag bezeme vardır. Siyah cam gibi parlak perdahlı el yapımı kaplar, Orta Anadolu ve Orta Anadolu'nun kuzeyindeki Erken Tunç Çağı yerleşimlerden tanınmaktadır.[23]

Çömleklerden dört ip delikli ve çizi bezemeli olanlar, M. Ö. III. Binde yaygın olarak görülmektedir **(Resim 4 b; Çizim 1 ı)**. Özellikle Batı Anadolu'nun bu tip kapları kaideli ve kapaklıdır.[24] Dışa çekik ağız kenarlı çömleklerin ise **(Resim 4 c; Çizim 2 a)** çift ya da tek boynuz çıkıntılı üçgen kulpları bölgeye özgü görülmektedir.[25] İçi siyah dışı kırmızı-kahverengindeki iri çömlekler, 1. Mimari Evre'den itibaren sayıca azalarak görülmeye devam etmektedir. 2. Mimari Evre yapısından ele geçen kesik gaga ağızlı kap parçaları çok az sayıda ele geçmiştir **(Resim 4 d)**. Küpler, 2. Mimari Evre'de yoğun olarak bulunmuştur (**Resim 5 a-b; Çizim 2 b-c).** Küplerin gövdesi çoğunlukla yiv bezemelidir. Genelde tek ya da çift boynuz çıkıntılı üçgen kulpları vardır. Diğer küp ise basık yüze doğru yatırıldığı zaman, hafif yatay durmaktadır (**Resim 5 a; Çizim 2 b)**. Bu form özelliği kabın işlevi ile ilgili olmalıdır. Boğazkale'de kullanılan taş yayığa benzer bir form özelliği gösterir. Boğazköy Yarıkkaya'da Kalkolitik Dönem'e ait benzer bir küp de, süt ürünü elde etmek için kullanılan kap olarak yorumlanmıştır.[26]

Çark yapımı Konik Bardak **(Resim 3 g; Çizim 1 g)** 2. Mimari Evre yapısının 5 nolu odasından ele geçmiştir. Bu tip çark yapımı konik bardakların tam benzerlerine; Alaca Höyük'te,[27] İkiztepe Er-Hitit tabakasında,[28] Boğazköy-Büyükkale Kuzeybatı Yamacı 9. tabakada, Büyükkale IVd ve Aşağı Şehir 5. tabakalarda,[29] Ahlatlıbel,[30] Polatlı 25. tabaka (Erken Hitit),[31] Karaoğlan[32] ve Kültepe Kaniş-Karum IV-II. tabakalarında[33] rastlanır. Ayrıca, dibi iple kesilmiş konik bardaklar geniş bir alana yayılmış olduğu görülür.[34]

Metal buluntuların hepsi 1. Mimari Evre'de olduğu gibi tunçtandır. Az sayıdaki tunç objeler boğa başından figürin parçası, delici, iğne, boyunluk parçası, bilezik, halka, spiral ve telden oluşmaktadır. Metal bulutuları içinden başı

---

[23] Koşay 1934. s.22, 48–49, 51 Ab.13 Ahlatlıbel Bakırçağ; Koşay 1951, s.40, res. 23 Alaca Höyük; Özgüç 1943, s.399.; Kökten ve diğ. 1945, s.376 Dündartepe II. Kültür Katı; Özgüç 1943, s.415 Kavak-Kaledoruğu; Kökten ve diğ. 1945, s.386 Lev. VI–1 Tekeköy; Arık 1939, s.30–31 Karaoğlan Bakırçağ; Emre 1979, s.6 Lev. VII–1–2, Şek. 1-9.; Emre 1996, s.8-9, fig.X-1 Maşat Höyük.

[24] Huot 1982, s.118, Pl.191 (3048 Thermi IV, 3090 Thermi III-IV) Pl.192 (4237 Soma, 3092 Thermi III) Carte 51.; kapaklı ve kaideli kaplar, Pl. 192.

[25] Özdoğan ve diğ. 1998, s.78 Çizim 5(9–12); Özdoğan ve diğ. 1999, s.225 Çizim 2(8).; Kuzucuoğlu ve diğ. 1997, s.302 Pl V (9–12); Marro ve diğ. 1998, Pl II–8; Işın 1998, s.99 Pl. 5 (7) Pl. 6 (8-11), s. 102 Pl 13 (21-24); Alkım ve diğ. 1988, s.40 Lev. XVI (18) İkiztepe I-1. tabaka Er-Hitit kapları ile beraber bulunan ETÇ kapları içinde yer alır.

[26] Schoop 1998, s.28–30 Şekil 2,4.

[27] Arık 1937a, Lev. LXX ve LXXI Al.170, CXVIII-CXIX. Al.171; Koşay-Akok 1966, s.81, Lev. 55 (iskelet III buluntu 3 adet konik bardak ETÇ sonuna aittir); Arık 1937b, Şek. 16; Orthmann 1963b, Taf 49, 11/104; 13 Pl. 39.1 Al.b.51.

[28] Alkım 1979, res. 5-6, 103 tam benzeri; Alkım ve diğ.1988, s.23-25, Lev.I(1-6); lev.XLIV (1-4, 10); Lev. XCI (150–151 resim); Bilgi 1998, s.71 Res.1a; 2001, s.103 Fig. 98a.

[29] Orthmann 1963a, s.13 lev. 1(1–4), Lev. 17(5a-b) Kuzeybatı Yamacı 9. tabaka; 1963b, s.44 ve 150, Lev.61, 14/40, 14/41, 14/42, 94–95; Ficher 1963, s.30, 113 ve lev. 7, no:101/104, Lev.10, No:125–127, No: 1, Lev.12, No: 101; 114 ve Lev. 11 No: 144.

[30] Koşay 1934, s.27 Lev.27 No: 5/73.

[31] Lloyd-Gökçe 1951, s.46–60 res.12 No: 5, 134 ve lev.38 No: 8/61, Level 25.

[32] Arık 1939, Lev. LIV sol altta.

[33] Emre 1989, s.114–115, Fig. 4, Pl. 23–3.

[34] Dönmez 2002, Pl 1,2; Pl 2,3, Pl 3,5. (Samsun Bölgesi); Efe 1994, s.10 (No:31-32) fig.12 (Eskişehir); Lloyd-Mellaart 1968, s.236, res. P.64 No:4,5 (Beycesultan IVa tabakası); Garstang 1953, s.226- 227, res. 146 no:6 (Mersin Yümüktepe XIb tabakası ile çağdaş Soğuksultantepe); Kadish 1971, s.134 Pl.28 (fig. 24) (Aphrodisias).

dilimli iğne, Orta Anadolu ve İçbatı Anadolu'da Erken Tunç Çağı'ndan itibaren Orta Tunç Çağı boyunca yoğun olarak görülmektedir.[35]

Taş buluntular, 1. Mimari Evre'de olduğu gibi, 2. Mimari Evre'de de yoğun olarak ele geçmiştir. Bunlar; biley taşı, akik boncuk, sileks dilgiler, yassı balta ve kırma-ezme ve öğütme taş aletlerinden oluşmaktadır. 15 adet sileks dilgilerle birlikte bulunan biley taşı, 3 nolu odadan ele geçmiştir. Biley taşları, İkiztepe Erken Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı başında madencilik aktivitelerinde kullanılan aletler olarak yorumlanmıştır.[36]

III. TABAKA

Delibeyoğlu Sırtı Ören Yerinde Demir Devri'ne ait kalıntılar, yüzeye yakın olması nedeniyle, çevre köylüleri tarafından tarla ekimi sırasında çok fazla karıştırılmıştır. Bu nedenle, mimari kalıntı çok iyi korunamamıştır. Ancak, III. Tabaka'nın en az iki mimari evreye sahip olduğu hem mimari kalıntılardan hem de ele geçen çanak-çömlekten anlaşılmaktadır. Bu tabakanın erken safhasındaki mimari kalıntı sadece taban parçalarından oluşur. III. Tabaka'nın geç evresinde, topografik haritada 6/S-T plan karelerinde güney-kuzey doğrultusunda uzanan bir odanın üç duvarı açığa çıkartılmıştır. Oda, 7,5 x 6 metre ölçülerinde korunmuştur (**Plan 1 d**). Odanın içinde fırın bulunmaktadır. Odanın sıkıştırılmış toprak tabanı üzerinden; taş havanlar, demir bıçak, oraklar, ok uçları, deliciler, kazıyıcı/keski, kovanlı sap, cımbız, iğne, ağırşak ve ağırlıklar, kemik amulet ve deliciler ve çanak-çömlek ele geçmiştir.

III. Tabaka Küçük Buluntuları

Ele geçen buluntuların çoğunluk sırasına göre, dokumacılıkta kullanılan aletler, kemik ve metal aletlerden oluşur.

III. Tabaka'nın erken evresinde el yapımı at nalı kabartma kulplu kap parçaları ele geçmiştir. Bu kaplar, II. Tabaka kaplarından teknik ve form açısından farklılık göstermektedir. Kınık III. Tabaka el yapımı kapları ile Boğazköy-Büyükkale Erken Demir Çağ (MÖ. 11. yy–10.yy) el yapımı kapları arasında teknik ve form açısından benzerlikler vardır.[37]

III. Tabakanın geç evresi çanak-çömleği, tek renkli ve boya bezemeli olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Çanak-çömleğin büyük bir çoğunluğunu tek renkli kaplar oluşturmaktadır. Tek renkli kaplarda gri renk hakimdir. Kapların tamamı çark yapımıdır. Tek renkli ve boya bezemeli kaplar, yapım tekniği açısından benzer özelliklere sahiptir. Boya ile bezeli kaplar buluntunun çok az bir kısmını oluşturmaktadır. Astar, kahverengi, kırmızı ve pembemsi beyaz renktedir. Açık renk astar üzerine koyu kahverenginde boya ile geometrik desenler kabın yüzeyine itinalı bir şekilde işlenmiştir. Çanak formları içinde, keskin omuzlu çanaklar en çok rastlanan çanak tipini oluşturmaktadır (**Resim 6 a-b; Çizim 3 a-b**). Çoğunlukla kahverengi ve gri renk hamurludur. Keskin omuzlu çanakların benzerleri, Boğazköy Büyükkale,[38] Kaman-Kalehöyük II. Kültür Katı Erken[39] ve Geç Frig dönemlerinde,[40] Gordion Erken Frig[41] ve Orta Frig tabakalarında,[42] Eskişehir Yazılıkaya Geç Frig tabakalarında bulunmaktadır.[43] Maşrapalarda tek dikey şerit kulp, ağız kenarını taşarak gövde üzerine birleşir. Kulpun gövdeye birleştiği yerde parmak baskı vardır. İki tiple temsil edilen maşrapalardan küçük maşrapa (**Resim 6 c; Çizim 3**

[35] Alkım ve diğ.1988, s.101 yıldız başlı olanlar Erken Tunç Çağı ve Er-Hitit I. tabaka,; Bilgi 2001, s.8, 100, Fig. 85 (a4). İkiztepe I. Kültür Katı; Özgüç 1943, s.405 Lev. I(6); Kökten ve diğ.1945, Lev. LXXI-6 Dündartepe II. Kültür Katı; Arık 1937b, Al 26 (LXI) Al 33; CIX Al 675, Al 635, Al 634, Lev CLXVII Al 240 (altından B Mezarı); Koşay 1938, s.112, Lev. LXXXVII, MA Mezarından; Koşay-Akok 1966, s.71, Lev. 40 (h 223, h 226) (Hitit); Lev. 42-45 (Hitit).Lev. 123 Al k-36, 72 Lev. 123 Al I-66; 1973, s.37 Al t-33, s.38 Al t-146, s.38 Al t-150 ve Lev LIII, LXXXIII Alaca Höyük Erken Tunç Çağı ve Hitit tabakalarında; Schmidt 1932, s.161 Fig. 202 b 1852 Hitit; Osten 1937a, s.92, Fig. 127 c 2723, s.99, Fig. 136 d 2614, (Eski Hitit), s.257 Fig. 282, s.436 d 2317 Alişar II. Kültür Katı; Schirmer 1969, s.57 Taf. 46 (222) Kuzeybatı Yamacı 7. tabaka (Eski Hitit); s.59 Taf. 46 (251) Kuzeybatı Yamacı 8a-b (Koloni Çağ). Boğazköy Büyükkale Kuzeybatı Yamacı 9, 8 a-b ,7; Boehmer 1972, s.86-87, No: 277-278, Büyükkale V. Kat, lev. XVII, XIX-XXII, XXIV, s.20 vd. Büyükkale IV d Büyükkale IV d, V. Tabakalarda; Özgüç ve Özgüç 1953, Lev. LVI res. 546, 558 Kültepe; Seeher 1991, s.118 Abb. 12(1); Seeher 1993, s.196 nolu mezar, s.222-223 Abb. 2(9) Demircihöyük Sarıket Nekropolü Orta Tunç Çağı; Emre 1978, Şek. 121, Lev. XL, 5b Yanarlar Mezarlığında; Bilgen 2002, s.52-53 (Lev V-9) Çavlum Mezarlığında; Özgüç 1982, s.43 Şek. 94-95 Lev. 96(4) Maşat Höyük I. Hitit katında; Süel 1989, s.149, res.15. (Erken Hitit) Çankırı Balıbağ Mezarlığında; Mellaart-Murray 1998, Fig. 23, 26 Beycesultan IV b tabakasında; Lamb 1937, Fig. 18(II) Kusura C evresinde.

[36] Bilgi 1999, s.43–44 (67–78)

[37] Genz 2000, Abb.11 Fig. 1.

[38] Bossert 2000, s.117, Taf 84 (1009–1010) BK I.

[39] Mori-Omura 1990, s.348, res. 10–1; Omura 1994, s.289 Res. 7-7, Res 7-5

[40] Mikami-Omura 1988, s.13, Res.9-1; Omura 1989, s.366 Res. 9-5.

[41] Sams 1994, Pl 19–467, Pl 20–468, 472, 473.

[42] Henrickson 1994, s.124 Fig. 10.4-i; s.128 Fig. 10.8-c,e,f, s.129, Fig.10.9-h-i.

[43] Pehlivaner-Özçatal 1994, Çizim 17-18

c), Boğazköy,[44] Kültepe,[45] Alişar 4cM,[46] özellikle Gordion Erken Frig[47] ve Midas Kenti[48] maşrapaları ile benzerlikler göstermektedir. İri maşrapa (**Resim 6 d;Çizim 3 d**), Boğazköy Büyükkale,[49] Gordion Erken Frig,[50] Alişar 2. tabaka,[51] Kaman-Kalehöyük II. Kültür Katı,[52] Kayapınar Erken Frig tabakası[53] ve Hacıbektaş (Suluca Karahöyük) Frig tabakasındaki[54] maşrapalara benzemektedir. Testiler tek renkli ve boya bezemeli olarak görülmektedir **(Resim 6 e-g; Çizim 3 e-g).** Boya bezemeli testinin boyun, kulp ve gövdenin üst yarısına koyu kahverengi boya ile geometrik motiflerle bezeme yapılmıştır **(Resim 6 f; Çizim 3 f)**. Tek renkli yonca ağızlı testinin benzerlerine, Boğazköy-Büyükkale Ib[55] ve Gordion Erken Frig tabakalarında[56] rastlanmıştır. Boyalı yonca ağızlı testinin benzerlerine ise, Gordion Erken Frig[57] ve H Tümülüsü,[58] Alişar,[59] Pazarlı Geç Frig,[60] Maşat Höyük,[61] Boğazköy[62] ve Midas Kenti'nde[63] rastlanmıştır. Gövdesi damla kabartmalı testinin **(Resim 6 g; Çizim 3 g)** benzerleri, Alişar'da,[64] Gordion Erken Frig,[65] Midas Kenti[66] ve Boğazköy Büyükkale IIa tabakasında[67] kap parçaları arasında bulunmaktadır. Tek kulplu çömleklerin büyük bir çoğunluğunu gri renkli kaplar oluşturmaktadır **(Resim 6 h; Çizim 4 a).** Benzerlerine, Kaman-Kalehöyük II Kültür Katı Geç Frig evresinde,[68] Alişar,[69] Gordion H Tümülüsü,[70] Boğazköy,[71] Hacıbektaş (Suluca Karahöyük) Frig Dönemi tabakalarında[72] rastlanmıştır. M.Ö. I. Binde makara çıkıntılı iri çömlekler **(Resim 6 ı; Çizim 4 b)** Gordion Erken Frig Dönem kapları arasında yaygındır.[73] Midas Kenti'nde[74] ve Maşat Höyük[75] kazılarında bulunan kaplar üzerinde özellikle boyun ve ağız kenarında bu türden makaralar bulunmaktadır. Çift dikey kulplu çömlek, diğer bir adıyla kraterler, boyalı ve tek renkli örneklerle temsil edilmektedir. Kraterler, Kınık kazılarında ele geçen Demir Devri çanak-çömleği içinde çoğunluğa sahiptir. Tek renkli krater **(Resim 6 j; Çizim 4 c)** çoğunlukla gri hamurlu, az olarak kırmızı ve kahverengi hamurludur. Tek renkli kraterler, Gordion Erken Frig tabakalarında,[76] P Tümülüsünde[77] ve Midas Kenti'ndeki kraterlere benzemektedir.[78] Ayrıca, Alişar 4aM tabakasında,[79] Karaoğlan Frig tabakasında,[80] Kaman-Kalehöyük II. Kültür Katı Geç Frig Döneminde,[81] Boğazköy Erken ve Geç Frig tabakalarında[82] ve Maşat Höyük Erken Frig tabakasında[83] kraterlere benzerlik göstermektedir. Boyalı krater **(Resim 6 k; Çizim 4 d)** form olarak tek renkli kraterlerle aynı özelliklere sahiptir. Çoğunlukla gri ve koyu kahverengi tonlarda hamura sahip olup, hamur renginden daha koyu renkte astarlı ve perdahlıdır. Boya bezeme, koyu kahverengi ile yapılmıştır. Bezeme, daha çok birbirini tekrar eden geometrik motiflerden oluşmaktadır ve Orta Anadolu'nun M.Ö. I. Bin yerleşimlerinde yoğun olarak görülmektedir.[84]

---

[44] Bittel ve diğ.1975, s.20 Abb 8d; Bossert 2000, s.87 Taf 46 (457) BK Ib, (459) BK I-II, Taf 119 (460) BK I-II.

[45] Özgüç 1953, Res 52.

[46] Osten 1937a, s.360 Fig 410-e 1710

[47] Sams 1994, Pl 47-575

[48] Haspels 1951, Pl 13-e

[49] Bossert 2000, s.91 Taf 47 (490) BK I-II, (491) BK Ia, Taf 119 (495) BK IIa, (498) BK I-II., Taf 48, 120 (492) BK Ia-b kulpunun altında parmak baskı var.

[50] Henrickson 1994, s.126 Fig 10.6-c; Sams-Voigt 1990, s.88 Fig 5-a

[51] Schmidt 1933, s.51 Fig 62-b 168; Osten 1937b, s.41 Fig 49-c 1405

[52] Mikami-Omura 1988, s.17 Res 13-2; Omura 1994, s.289 Res 7-1,2

[53] Temizer 1954, s. 325, Res 6-a,b.

[54] Balkan-Sümer 1968, s.33 Res 38

[55] Bossert 2000, s.73, Taf 37 (363), Taf 112 (366) , s.74 Taf 116 (393) (BK Ib)

[56] Sams 1994, Pl 69 (693-694), Pl.64 (656).

[57] Sams A.g.e., Pl 73 (709)

[58] Kohler 1995, Pl 28 J Tum H 18

[59] Schmidt 1933, Pl I Abb 664

[60] Koşay 1939, Lev XI şek 13

[61] Özgüç 1978, Lev Pl 80-11

[62] Bittel-Güterbock 1935, Taf 14-1,2- Bittel ve diğ.1975, s.32 Abb 17-c

[63] Haspels 1951, s.73, Pl 14-c

[64] Schmidt 1932, s.253 Fig 332- b 679; Osten 1933, s.54 Fig 52-d 2000; Osten 1937b, s.35 Fig 44-c 128; Osten 1937a, s.360 Fig 410-e 1346; s.363 Fig 412-d 2000

[65] Sams 1994, Pl 142 (980)

[66] Haspels 1951, Pl 31- a-5,7

[67] Bossert 2000, s.73 Taf 111 (362) BK IIa (yan yana damla kabara üzeri boya ile bezelidir).

[68] Mikami-Omura 1988, s.17 Res. 13-6

[69] Schmidt 1933, s.51 Fig. 62-b 451 PI A-b 451; Osten 1937b, s.41-42 Fig. 49-c 543, Fig 50-d 542; Fig. 50, c 184

[70] Kohler 1995, s.53, Pl 29-G. Tum H 25

[71] Bittel-Güterbock 1935, Taf 14,no: 4

[72] Balkan-Sümer 1968, s.33 Res. 37

[73] Sams 1994, Pl 145-993

[74] Haspels 1951, Pl 30-b- 4-7

[75] Özgüç 1982, şek Fig. L–14,16; şek Fig. M, 32; şek Fig. 143

[76] Sams 1994, Pl 116–305.308.

[77] Young 1981, s. 44, Pl 21-C.Tum P. 90

[78] Haspels 1951, s. 53, Pl 11-a; Pl 11-c

[79] Osten 1937a, s.377 Fig 426-e 1077

[80] Arık 1939, Lev XLIX

[81] Omura 1989, s.365 Res. 8–5

[82] Bossert 2000, Taf 19 (179)BK I-a-b, (180) Kuzeybatı Yamacı 3, Taf 38 –244, Taf 103-108. Boyalı ve tek renkli kraterler Boğazköy'de I a,b,c, BK II a-b ve Kuzeybatı Yamacı 3 tabakalarında yoğun olarak görülür. MÖ. 760-547 Erken ve Geç Frig tabakaları.

[83] Özgüç 1982, Lev Pl 72-2

[84] Sams 1994, Pl. 125 -126 Tahrip Tabakası.

Pişmiş toprak çarık şeklindeki sol ayak parçası **(Çizim 4 e)**, ayak bileklerine kadar korunmuştur. İki farklı renk boya ile bezenmiştir. Kaidesi çarık şeklinde olan üçayaklı kaplar, Boğazköy Büyükkale ve Kuzeybatı Yamacı 3 kazılarında bulunmuştur.[85] Kınık çarığı da muhtemelen böyle bir kabın ayağını oluşturuyor olmalıydı.

Metal buluntuların tamamına yakını demirden yapılmıştır. Ancak, süs eşyaları tunçtandır. Bunlar; tunç fibula ve cımbız, demirden bıçak, deliciler, demir kazıyıcı/keski, kovanlı sap, mızrak ucu, ok uçları ve oraklardır. Metal buluntular içinde fibulalar önemlidir. Fibulalar iki ayrı tiple temsil edilmektedir **(Çizim 4 f-g)**. Blinkenberg'in 1926 basımlı yayınında, XII Küçük Asya tipi olarak adlandırdığı[86] fibula tipini Muscarella da Blinkenberg'in tipolojisine bağlı kalarak Küçük Asya tipini alt gruplar altında incelemiştir.[87] Kınık **(Çizim 4 f)** fibulası, Muscarella'nın tipolojisine göre XII 9 tipine benzerlik göstermektedir. XII 9 tipi fibulalar, Gordion'da III, IV, MM, S1 ve D Tümülüslerinde,[88] Küçük Höyük'te ve Yassı Höyük'ün 6-2. tabakalarında,[89] Boğazköy'de, Midas Kenti'nde, Manisa'da, Mitylene'de ve Kırşehir'de, Anadolu dışında; İtalya'da Latium'da, Ege Adalarında Paros'ta, Rodos'ta, Samos'ta, Kıta Yunanistan'da; Argos'ta, Olympia ve Perachera'da bulunmuştur.[90] Muscarella, Anadolu dışında bulunan XII 9 tipi fibulaları Anadolu ithali olarak yorumlamaktadır.[91] XII 9 tipi fibulalar, MM tümülüsünde çok sayıda ele geçmiştir. Muscarella, MM tümülüsünü diğer buluntulara dayanarak MÖ 725 veya 718 öncesine tarihlemektedir.[92] Kohler, S1 tümülüsünü MÖ. 8. yy sonlarına ve Kimmer istilasından önceye tarihler ve buluntulara göre MM tümülüsünden daha sonraya ait olduğunu bildirir.[93] Young, MM tümülüsünü MÖ 8. yy'a tarihler ve XII 9 tipi fibulayı, İvriz Warpalawas kabartmasına dayanarak MÖ. 738 ila 709 yıllarına tarihlemektedir.[94] Boehmer, Boğazköy IIa tabakasında bulunan XII 9 tipi fibulaları 'B' alt grubuna ayırmış ve bunları MÖ. 7. yy'a tarihlemiştir.[95] Özgüç, Maşat Höyük III. Kat'ta bulunan iki adet fibulayı XII 9 B tipinde incelemiş ve Maşat Höyük III. tabakasını, MÖ. 8.yy'ın ikinci yarısından 7. yy ortalarına tarihlemiştir ve Kültepe'de aynı tipe giren tunç fibula da, MÖ. 8. yy'ın son çeyreği ile 7. yy başlarına tarihlenen bir evde bulunmuştur.[96] Maşat ve Kültepe XII 9 B tipi fibulaları ile Gordion fibulalarının tarihleri birbirine uyuşmaktadır. Kınık **(Çizim 4 g)**'deki fibula tipi ise, Muscarella'nın XII 14 A tipine benzerlik gösterir.[97] Bu tip fibulaların en erken örnekleri, Gordion'da S1, E ve D tümülüslerde,[98] Yassı Höyük 4. tabaka ve Küçük Höyük'te[99] ele geçmiş ve bunlar, MÖ. 8. yy sonları veya 7. yy'a tarihlenmiştir.[100] XII 14 A tipine benzer bir fibula, Boğazköy'de bulunmuştur. Boehmer, bu tipi Lidya (?) orijinli olarak yorumlamıştır.[101] **(Çizim 4 f)**'deki XII 9 tipi fibula ve **(Çizim 4 g)**'deki XII 14 A tipi fibula, yukarıda verilen bilgiler ışığında MÖ. 8.yy ortaları ile 7. yy başları arasına tarihlenebilir. İğnelerden **(Çizim 4h)** "M" şeklinde bükülen ikili tunç iğnenin tam benzerleri, Boğazköy Büyükkale ve Aşağı Şehir'de[102] ve Alişar[103] Frig tabakalarında bulunmuştur. Boehmer, bu tip iğneleri MÖ.650'lere tarihlendirmiştir.[104] Parzinger ise, bu iğnelerin Kıta Yunanistan'a ve Batı Balkanlara kadar yayıldığını bildirmektedir.[105] Batı Balkanlarda bu tipin en erken örneği MÖ. 6. yy'ın ikinci yarısına tarihlenmektedir.[106]

Değerlendirme ve Sonuç

Delibeyoğlu Sırtı'nın en eski yerleşimi olan I. Tabaka'nın el yapımı çanak-çömleği, İkiztepe Geç Kalkolitik/Erken Tunç Çağ 1 çanak-çömleği[107] ve Kastamonu Arkeoloji

[85] Schirmer 1969, Taf. 38/167 (Kuzeybatı Yamacı 2-4); Bossert 2000, s.130 Taf 94, 130 (1105) Kuzeybatı Yamacı 3 üç çarık ayaklı üzerinde üç çanağı bulunan kap.Taf 134 (1094-1097) çarık ayak parçaları BK II.tabakadan ele geçmiştir.

[86] Blinkenberg 1926, s.204 vd.

[87] Muscarella 1967, s.19 Taf. VI (30-34).

[88] Muscarella A.g.e., s.19 Tablo A.

[89] Muscarella A.g.e., s. 19, Tablo B.

[90] Muscarella A.g.e., s.19 dip not. 26, Tablo C.

[91] Muscarella A.g.e., s. 19, Tablo C.

[92] Muscarella A.g.e., s.3.

[93] Kohler 1995, s.121.

[94] Young 1981, (M.Mellink'in makalesi) s.270, XII 9 tipi Pl. 78.

[95] Boehmer 1979, s. 5 Tip XII 9B (2533-2536)

[96] Özgüç 1982, s.64.

[97] Muscarella 1967, s.26.

[98] Muscarella A.g.e., s. 26 Tablo A.

[99] Muscarella A.g.e., s. 26 Tablo B.

[100] Muscarella A.g.e., s.25-26 XII 14A tipi Pl XIV Fig. 72 a.

[101] Boehmer 1979, s. 6 Taf IV (2553 B)

[102] Boehmer 1972, s.82 Taf 23 (530-530 A, 545-553), Taf. 24 (588-589); Boehmer 1979, s.21-22 Taf. XIV (3093,3094)

[103] Schmidt 1933, s.69, Fig.96; Osten 1937b, s.53 Fig.58-5.

[104] Boehmer 1972, s.82.

[105] Parzinger 1993, s. 306 Abb 1 (1-5 Boğazköy), (6-7 Olympia), (8 Pella), (9 Duvanjsko Polje), (10 Borovci), (11 Novilara).

[106] Parzinger A.g.e, s.308.

[107] Alkım 1986, s.101-102, Levha I (5,9-11); Alkım ve diğ. 2003, s.22 Levha XII (8) ETÇ 1, s.49 Levha XXX (1,4) Kalkolitik Çağ, s.92-93 Levha XLIV (6) Levha XLVII (4-5) Geç Kalkolitik Çağ, s.95 Levha LVI, LVII (1-4) Geç Kalkolitik Çağ.

Müzesi'ndeki Geç Kalkolitik Çağ'a tarihlenen çömlek[108] ile teknik ve form bakımından benzerlikler göstermektedir. Bu veriler ışığında, Delibeyoğlu Sırtı'daki en eski iskânı Geç Kalkolitik/Erken Tunç Çağ 1'e kadar indirmek olasıdır.

Delibeyoğlu Sırtı'nın II. Tabaka'sı, iki ayrı mimari evreye sahiptir. I. Tabaka'yı yer yer tahrip eden ve ana kaya üzerine kurulan 1. Mimari Evre'nin yamuk planlı odaları depolama amaçlı kullanılmış olmalıdır. Depo odalarının çevresindeki açık alandan, atık çukurlarından ve fırın çevresinden toplanan buluntular, daha çok madencilik aktivitelerinde kullanılan aletlerden oluşmaktadır. Buluntular içinde, kırma-ezme ve öğütme taş aletleri ve taş havanların çokluğu, burada, cevher zenginleştirme ya da cevher hazırlama işlemlerinin yapıldığını göstermektedir.[109] Bu da, buradaki fırınlarda daha çok metalik maden cevherinin ergitilmiş olabileceğini ortaya koyar.[110] Cevher, hem kanallı fırın tabanlarında hem de potalar içinde ergitilmektedir. Ele geçen potalar, aynı zamanda döküm işleminin de gerçekleştirildiğini kanıtlar.

Kınık, zengin maden yataklarının bulunduğu bir bölgededir. Küre bakır yataklarına giden doğal yolun üzerinde bulunan Kınık'ın, bir maden işliği olarak, maden cevherini yakın çevresinden temin ettiğine dair bazı ipuçları da bulunmuştur.[111] Delibeyoğlu Sırtı, 1. Mimari Evre'yi kullanan halkın özel yerleşim yeri değil, onların maden işliği olarak kullandıkları alan olmalıdır.

Kastamonu İli sınırları içinde yapılan yüzey araştırmalarında, madencilik aktiviteleri ile ilgili buluntu veren eski yerleşim yerleri saptanmıştır.[112] Anadolu'daki ilk maden atölyeleri, Geç Kalkolitik Döneme tarihlenmektedir.[113] Bu dönem, metalik maden cevherinin ilk ergitilme işleminin gerçekleştirildiği dönemdir.[114] Doğu Anadolu'da, Ubeyd ve Geç Uruk Dönemlerine tarihlenen maden atölyeleri, yerleşim yeri içinde fakat belli alanlarda kurulmuştur.[115] MÖ. III. Binde maden atölyeleri, surla çevrili yerleşimlerin belli noktalarına kurulmuştur.[116] MÖ. II. Binde, Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nda maden atölyeleri, yerleşim yeri içinde bulunmaktadır[117] ve bu atölyeler, aynı zamanda madencinin kendi özel evi olarak da kullanılmıştır.[118] M.Ö. II Binin ikinci yarısında da, maden atölyeleri yerleşim yeri içindedir. Ancak, yerleşim yerlerinin belli alanları atölyeler için ayrılmıştır.[119] Maden ocakları atölyelere göre daha az araştırılan yerlerdir. MÖ. III. ve II. Bine tarihlenen maden ocakları belirlenmiştir.[120]

Madenci atölyeleri, Geç Kalkolitik Dönem'den itibaren yerleşim yerleri içinde, onların belli alanlarında, M.Ö. III. Binden itibaren de yerleşim yeri dışında, özellikle maden ocakları yakınında kurulmuştur. Halkın yaşadığı alanlardaki atölyelerde daha çok metal külçesi eritilirken,[121] yerleşim yeri dışında, maden ocağı yakınlarındaki atölyelerde maden cevheri ergitilmektedir. Cevherlerin ergitilmesi sonucu oluşan

---

[108] Özdoğan 2000, s.297 Fig.7.

[109] Kaptan 1984, s.144-146 Foto 2-3; Kaptan 1996, s.161 vd.

[110] Kaptan 1996, s.161 vd.

[111] Ankara Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Baki Varol ve Prof. Dr. Yavuz Okan'un vermiş olduğu rapora göre: Delibeyoğlu Sırtı'nın hemen kuzeyinde ve Harmankaya'nın yakınındaki alanda cevher kaynakları açısından zengin alanlar belirlenmiştir.

[112] Özdoğan ve diğ. 1997, s.306 (Alçak Tepe), s.307-308 (Orta Boy Höyük); Özdoğan ve diğ. 1999, s.224 (Çayırkuzu Düz Yerleşim Yeri).

[113] Müller-Karpe 1994, s. 18-20 fig. 3-6 Değirmentepe'de Obeyd Dönemine ait en eski maden atölyesi.; s. 22-23 fig. 8 Norşuntepe 10 tabaka Geç Kalkolitik; s.24 fig. 9 Tepecik Geç Uruk; s.25-26 fig. 10 Tülintepe Geç Kalkolitik; s.27-28 Malatya-Arslantepe VIA Geç Uruk Dönemi.

[114] Yalçın 2000, s.115-116. Yümüktepe XVI. Tabakada bulunan metal buluntuları, ilk ergitilme sonucu elde edilen aletler olarak bildirilmektedir.

[115] Müller-Karpe 1994, Abb.3 Değirmentepe Ubeyd Dönemi, Abb.8 Norşuntepe, Abb.10 Tülintepe.

[116] Müller-Karpe A.g.e. s.28–33, Abb. 12–14 Norşuntepe XXI. Tabaka ve XIX. Tabakada atölyeler sur duvarı yakınında bulunmaktadır. s.37–40 Malatya–Arslantepe VI B ETÇ I ve VI D ETÇ III. Tabakalarda aynı alan atölye olarak seçilmiştir, s. 40–41 Fig.21 Tel-el Cüdeyde'de atölyeler yerleşimin kenarındadır. s. 43–49 fig. 24 Troya I'de atölye sur duvarı kenarında ve Fig. 27 Troy III'te aynı alan seçilmiştir.

[117] Özgüç 1986, s.48.

[118] Özgüç A.g.e. s.37–38 Ib katı, s.41 II. Kat atölyeleri; Müller-Karpe 1994, s.49–66. Fig. 40,42 Boğazköy Büyükkale Vc-d tabakası ve Aşağı Şehir IV d tabakasında.

[119] Neve 1993, s.32 Abb.87-88 Yukarı Şehirde mabedler arasında belli bir alan atölyeler için ayrılmış.; Seeher 2005, s.352-353, Resim 1, 10, Yukarı Şehir'de Sarıkale'nin batısında yürütülen çalışmalarda cüruf ve potalar ele geçmiştir.; Müller-Karpe 1999, s.447 Kuşaklı Batı Yamacı yerleşmesinde maden atölye kalıntıları açığa çıkartılmıştır.

[120] Kaptan 1984, s.144; Kaptan 1986, s.21, 28. MÖ. IV.Bin. Tokat Erbaa yöresi Kozlu-Gümüşlük eski maden galerisidir; s.27. Tokat-Erbaa Ezebağı köyü bakır cürufu deposu MÖ.III. Bin sonları, II. Bin başları; s.28. Tokat Almus Bakımlı köyü cüruf deposu; Kaptan 1990a, s.75–84. Amasya-Merzifon, Bakırçağ eski bakır cüruf deposu; Kaptan-Yurttagül 1996, s.64–69, Resim 1–2, Şekil 2. Nevşehir Kaymaklı Yeraltı Kenti; Kaptan 1996, s.160–179; Yener 1992, s.276–277. Niğde Çamardı, Cellaler Köyü Kestel Sarıtuzla ve Mine Damı Mevkii eski kalay maden ocakları ve Göltepe MÖ. III. Bin maden atölyesi. Kaptan 1984, s.140–147. Kütahya-Gümüşköy Aktepe gümüş-kurşun maden ocağı MÖ. II. Bin başlarına (MÖ. 1950) tarihlenir.; Kaptan 1988, s.226. Amasya-Merzifon Subaşı bakır cüruf deposu da MÖ. II. Bine tarihlenmektedir.

[121] Özgüç 1995, s.315 vd. Öztan 1997; Bilgi 1999, s.44. Merzifon-Tavşandağı'ndaki bakır yatakları ile cürufları ve Gümüşhacıköy-İnegöl dağındaki gümüş ve arsen yataklarının yakınındaki üretim merkezlerinden İkiztepe'ye maden külçesi ithal edilmiştir.

zehirli ve kötü kokulu gazlar, maden ergitme atölyelerinin yerleşimin belli noktalarında ya da yerleşim yeri dışında kurulmasını gerekli kılmıştır.[122]

Niğde Çamardı, Cellaler Köyü yakınlarındaki, MÖ. III. Bine tarihlendirilen Ketsel Sarıtuzla ve Mine Damı Mevkii eski kalay maden ocakları ile Göltepe maden atölyesi, hem maden ocağının hem de maden atölyesinin bir arada bulunduğu önemli madenci yerleşimidir.[123] Göltepe maden atölyesi, ana kayaya açılan oda ve çok sayıdaki çukurlardan oluşmaktadır.[124] Bu oda ve çukurlardan çok sayıda pota, kalıp, cevher zenginleştirmede kullanılan taş aletler, obsidiyen alet ve kemik parçaları bulunmuştur.[125] Ana kayaya açılan odalarda maden ergitilmekte ve döküm yapılmaktadır. Kırılan, işe yaramayan aletler ise atık çukurlara atılmaktadır.[126] Göltepe maden atölyesi, Kınık II. Tabaka'nın 1. Mimari Evresindeki maden işliğinin mimari özelliği ve birçok buluntusu ile örtüşmektedir. 1. Mimari Evre, Göltepe'de olduğu gibi, halkın özel yerleşim yeri değil, onların madencilik faaliyetlerini yürüttüğü işliği/atölyesi olmalıdır.

1. Mimari Evre'nin nasıl sona erdiği konusunda henüz bir bilgi yoktur. Ancak, yangınla sona ermediği, yerleşimin boşaltılmış olduğu ele geçen az sayıdaki buluntulardan anlaşılmaktadır. 1. Mimari Evre'den sonra, 2. Mimari Evre kurulmuştur. Her iki evre arasında çok fazla bir zaman geçmemiş olmalıdır. Çanak-çömlekte görülen teknik ve form, 2. Mimari Evre'de çok fazla bir değişikliğe uğramadan devam etmiştir. 2. Mimari Evreye ait yapı, Delibeyoğlu Sırtı'nın güney-batısına inşa edilmiştir. Bu alan, özellikle seçilmiş olmalıdır. Arazinin en yüksek noktası ve aynı zamanda en korunaklı noktasıdır. Her yönden gelebilecek tehlike kilometrelerce öteden kolaylıkla görülebilmektedir. Yapı, arazinin eğimine göre kuzey-güney yönde inşa edilmiş ve geniş açık alandan gelebilecek tehlikeye karşı doğu duvarı güçlendirilmiştir. Yapının 2.5 metre kalınlıktaki doğu duvarı, aynı zamanda koruma duvarı işlevi görmektedir. Koruma duvarı ile bitişik yapılar dönemi için yabancı değildir.[127] 1. Mimari Evre madenci halkı, aynı kültürün devamlılığını taşıyan, 2. Mimari Evre halkına madenci kültürünü aktarmış olabilir. Burada yapılan faaliyetler, tehlikelere karşı güçlü duvarlarla koruma altına alınmıştır. Yapı inşası, belli bir teknik bilgi ve büyük bir organizasyon gerektirir. Büyük yapı, olasılıkla, buradaki üretimi kontrol altında tutan yönetici sınıfa ait olmalıdır.

1. Mimari Evre'nin kırmızı renkli kapları ile siyah cam gibi parlak perdahlı kapları 2. Mimari Evre'de yoğun bir şekilde kullanım görmeye devam etmiştir. 2. Mimari Evre'de içi dışı farklı renkteki kaplar azalırken, depo nitelikli iri kapların sayısında büyük bir artış gözlenmiştir. İlk kez 2. Mimari Evre'de ele geçen çark yapımı kaplardan konik bardak, MÖ. III. Bin sonlarından MÖ. II. Binin başlarına ait "Geçiş Dönemi" nin en karakteristik kaplarından biridir.[128] 2. Mimari Evre metal buluntuları içinde başı dilimli iğneler de konik bardaklarla eş zamanlı olarak görülmektedir.[129]

II. Tabaka, Orta Anadolu özellikle Orta Anadolu'nun Kızılırmak kavsi içinde kalan Erken Tunç Çağ yerleşimleri ile paralel bir kültüre sahiptir. Erken Tunç Çağı yerleşimlerinde sevilerek kullanılan siyah cam gibi parlak perdahlı kaplar ile içi dışı farklı renkteki kaplar, bu ilişkinin sadece birkaç kanıtını oluşturmaktadır. Birbirine çok da uzak olmayan bu iki bölge arasındaki kültür birliğine rağmen Kınık'ta yerel özelliklerin ağır bastığı anlaşılmaktadır. Ele geçen eserlerin biçim ve teknikleri ile benzerleri göz önüne alındığında, II. Tabaka, MÖ. III. Binin ikinci yarısından M.Ö. II. Binin hemen başları arasına tarihlenebilir.

II. Tabaka'nın yıkılmasından sonra Delibeyoğlu Sırtı, M.Ö. II. Bin sonlarına kadar terk edilmiştir. Kastamonu ve çevre illerde yapılan kazı ve yüzey araştırmaları, bu bölgedeki bazı yerleşimlerin M.Ö. II. Binin başlarından sonra terk edildiğini göstermektedir.[130] Bu araştırmalarda belirlenen sadece birkaç yerleşim, Hitit Dönemi'ne tarihlenmiştir.[131] Kınık toplu buluntusu dışında bölgede ele geçen Hitit Dönemi'ne ait buluntular Bolu, Kastamonu,

122 Yalçın 2000, s.117.

123 Kaptan 1990b, s.14–17.

124 Yener 1992, s.276–277 Şekil 3-4.

125 Kaptan 1990b, s.18-19.; Yener 1992, s.277-278.

126 Yener 1992, s.277.

127 Koşay 1934, s.6–8.

128 Dip not 27-34'e bakınız.

129 Dip not 35'e bakınız.

130 Özgüç 1943, s.404-406 Dündartepe III. Kültür Katı, s.413 Kavak-Kaledoruğu, s.417; Kökten ve diğ. 1945, s.378-381 Dündartepe III. Kültür Katı, s.394 Kavak-Kaledoruğu; Ünal 1989, s.26; Bilgi 1998, s.65-66, Bilgi, İkiztepe, Dündartepe, Acem Höyük ve Konya Karahöyük'ün M.Ö. 18.yy'da terk edildiğini ve bu merkezlerde Eski Hitit ve İmparatorluk Dönemlerinde yerleşilmediğini bildirir. Bunun sebebini Orta Anadolu'daki siyasi gelişmeye ve Gaşgalılara dayandırmaktadır.

131 Burney 1956, s.190; Özdoğan ve diğ. 1997, s.308 Üyüktepe (Hitit), Maltepe (Hitit); Özdoğan ve diğ. 1998, s.64, 69 Türbetepe (M.Ö II. Bin), s.74 Tepekaya Yamaç yerleşimi (Orta ve Geç Tunç), s.78 Kahintepe ve Höyükdoruğu (M.Ö. II. Bin), s.81 Kayalar Alçak Höyük (M.Ö. II. Bin), s.82 Sırtyol Yamaç yerleşimi (M.Ö. II. Bin); Özdoğan ve diğ. 1999, s.225 Tepecik (Orta ve Geç Tunç), Eylek Deresi (M.Ö. II. Bin); Ünal 1989, s.26-29 Harita 1.

Sinop ve Samsun Müzelerinde korunmaktadır.[132] Kınık toplu buluntusu çeşitlidir. Hitit metal kapları M.Ö. 13.yy'a tarihlenmiştir.[133] Buna karşın, tunçtan asker heykelciği, grifon kabartmalı minyatür kalkan, cam içinde deniz minaresi ve içi mavi boncuklarla süslü cam hamurundan çanak, Hitit metal kapları ile birlikte ele geçen diğer eser grubudur.[134]

Delibeyoğlu Sırtı üstüne uzun bir aradan sonra tekrar yerleşilmiştir. III. Tabaka, çok iyi korunmamış olmasına rağmen en az iki mimari evreye sahip olduğu anlaşılmaktadır. III. Tabaka'nın erken evresinde bulunan el yapımı iri kaplar, Boğazköy Büyükkaya Erken Demir Çağ (MÖ. 11. yy) el yapımı kaplarının tam benzeridir.[135] Hitit İmparatorluğu'nun, batıdan gelen göçlerle yıkılmasından sonra,[136] Akurgal tarafından "Karanlık Çağ" olarak adlandırılan[137] Erken Demir Çağ'da, birçok yerleşimde, el yapımı çanak-çömlek görülmeye başlanmıştır.[138] Bu kaplar, Troya VII B2 "Buckelkeramik"e gönderme yapılarak, Balkan etkili olarak yorumlanmıştır.[139] Ancak, Orta Anadolu Erken Demir Çağ el yapımı kapların yabancı kökenli olmadığı "zaten varolan kültürel gelişimin bir sonucu olarak ortaya çıktığı" şeklindeki görüşe[140] biz de katılıyoruz.

III. Tabaka'nın daha iyi korunan geç evresinde, basit taş temelli evlerde çanak-çömlek, madencilik ve kemik alet üretimi ile dokumacılığın yapılmış olduğunu göstermektedir. Boyalı çanak-çömlekler, Boğazköy-Büyükkaya Orta Demir Çağ'ın dalgalı hat ve konsantrik daire bezemeli kapları ile paraleldir.[141] Gordion'da boyalı Frig seramiğinin ilk örnekleri MÖ. 9.yy'ın geç evresine ya da 8. yy başlarına tarihlenir.[142] Boyalı pişmiş toprak çarık ise, Boğazköy Kuzeybatı Yamacı 3. tabaka ve Büyükkale II. Tabakada bulunan tam benzeri bir kap MÖ. 730-674/73'e Orta Demir Çağ'a tarihlenir.[143] Kınık kazılarında ele geçen iki fibula parçası tipolojik olarak Muscarella'nın XII 9 ve XII 14 A tipi fibulaları ile paralel olarak, MÖ. 8.yy ortaları ile MÖ.7.yy başları arasına ve Orta Demir Çağ=Erken Frig Dönemi, Kimmerlerin Anadolu'yu istilasından önceki döneme tarihlenebilir.[144]

Yukarıda verilen bilgiler ışığında, Kınık III. Tabaka'nın en alt sınırı MÖ. 11. yy, en üst sınırı da yaklaşık MÖ.7.yy başları olmalıdır. Kınık III. Tabaka, şiddetli bir yangınla son bulmuştur. Orta Demir Çağ=Erken Frig Dönemi yerleşimlerinden Gordion Tahrip tabakası EPB VII,[145] Alişar 4bM,[146] Boğazköy Büyükkale IIa/ Kuzeybatı Yamacı 3 tabakaları[147] yangınla sona ermiştir. Bu tahribatın Kimmerler tarafından yapıldığı kabul görmektedir[148]. Kınık III. Tabaka yangını ile Kimmer istilası arasında bir ilişkinin olup olmadığını söylemek şimdilik mümkün görünmemektedir. Kınık Delibeyoğlu Sırtı, III. Tabaka yangınından sonra diğer yerleşimlerin aksine tekrar yerleşilmemiş ve terkedilmiştir. Buna karşın, Delibeyoğlu Sırtı yakınlarındaki Harmankaya Ören Yeri'nde bu tarihten sonra da yerleşim devam etmiştir.

Sonuç olarak, Delibeyoğlu Sırtında, aralıklarla da olsa M.Ö. IV. Binden M.Ö. I. Binin ilk yarısına kadar süren bu tabakalarda, madencilik, dokumacılık, çanak-çömlek ve kemik alet üretimi gibi aktivitelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu amaçla aynı alanın seçilmesi bir tesadüf değildir. Zengin taş kaynakları, doğal kil yatağına yakın olması, hayvanların otlatılabileceği geniş alanların bulunması, maden cevheri açısından zengin yataklara yakınlığı ve iklim özellikleri gibi faktörler buranın seçilmesini etken kılmış olmalıdır. Ele geçen buluntulara göre, Kınık, MÖ. III. Binde Orta Anadolu'nun özellikle Kızılırmak kavsi içinde kalan yerleşimlerle paralel bir kültüre sahip olduğunu ortaya koymakla beraber yerel özelliklerin daha ağır bastığını göstermektedir. Demir Devrinde ise diğer Frig yerleşimleri ile yakın ilişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

---

[132] Yıldırım 2001, s. 127 dip not 4 ve 5. Özgüç 1943, s.395 H.Winckler'in Samsun'dan satın aldığı tunç balta, dip not 8.; Bilgi 1994, s.267 (34-36). Ünal 1999, s.209-210.

[133] Emre-Çınaroğlu 1993, s.701-703. Hawkins 1993, s.715.

[134] Hitit metal kapları ile birlikte ele geçen diğer toplu buluntu başka bir çalışma konusu içinde değerlendirileceği için burada anlatılmamıştır.

[135] Genz 2000, Abb.11, Fig.1.

[136] Akurgal 1955, s.111-113.

[137] Akurgal A.g.e., s.111 vd.

[138] Sams 1994, Fig. 1-5 Gordion; Genz 2000, Abb.3-5 Boğazköy-Büyükkaya; Omura 1992, s.323, Re 8/1. Kaman-Kalehöyük; Koşay-Akok 1973, Pl. XCIV Alaca Höyük; Gorny ve diğ. 1999, s.164 Fig. 13 (31) Yozgat Çadırhöyük'te Erken Demir Çağ çanak-çömleği vardır.

[139] Akurgal 1955, s.113; Blegen ve diğ. 1958.

[140] Özgüç 1971, s.71-73.;Seeher 2000, s.20.

[141] Genz 2000, Fig.6-8, 13-14.

[142] Sams 1971, s.21, s.242-243.

[143] Bossert 2000, Taf.94,130(1105) Kuzeybatı Yamacı 3 ve Taf 134 (1094-1097) ve BK II; Tablo 43.

[144] Muscarella 1967, s.3-5 XII 9 tipi, s.25-26 XII 14 A tipi

[145] Sams 1994, s.271 vd.

[146] Osten 1937b, s.448.

[147] Bittel 1970, s.142.

[148] Akurgal 1955, s.124 vd; Sams 1971, s.257-258; Bossert 2000, Tablo.43.

KAYNAKÇA

Akurgal 1955 E.Akurgal, *Phrygische Kunst*, Ankara.

Alkım 1979 U.B.Alkım, "İkiztepe Kazısı: İlk Sonuçlar", *VIII. TTK I*, s.151-157 Lev. 99-119.

Alkım1986 H.Alkım, "İkiztepe Geç Kalkolitik Çağ Keramiği" *Anadolu Araştırmaları X*, s.99-109 Lev. I-VII.

Alkım ve diğ. 1988 U.B.-H.Alkım-Ö.Bilgi, *İkiztepe I,* Birinci ve İkinci Dönem Kazıları (The First and Second Seasons Excavations), 1976-1980, TTKY.V/39, Ankara.

Alkım ve diğ. 2003 U.B.-H.Alkım-Ö.Bilgi, *İkiztepe II,* Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci Dönem Kazıları (1976-1980) TTKY.V/39a, Ankara.

Arık 1937a R.O.Arık, "Alaca Höyük Hafriyatı'nın İlk Neticeleri" *Belleten I,* s.210-270.

Arık 1937b R.O.Arık, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Hafriyatı, 1935'deki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor,* TTKY V/1, Ankara.

Arık 1939 R.O.Arık, Anadolu'nun En Garp Eti İstasyonu, Karaoğlan Höyüğü'' *Belleten III,* s.27-42.

Arık 1944 R.O.Arık, "Bitik Kazısı ve Hatay Tetkikleri Hakkında Kısa Rapor" *Belleten VIII-29-32,* s.341-384.

Arık 1948 R.O.Arık, "Karaoğlan Höyüğü Bakır Çağı Mimarlığındaki Özellikler*" III.TTK,* 15-20 Kasım 1943 Ankara, s.47-59 Resim 1-24.

Balkan-Sümer 1968 K.Balkan-O.Sümer, "1967 Yılı Hacıbektaş (Suluca Karahöyük) Kazısı Ön Raporu" *TAD XVI-2,* s. 15-39.

Bilgen 1999 A.N.Bilgen, "Kastamonu-Kınık Kazısı 1994-1995 Metalürjik Buluntuları" *Anadolu Araştırmaları XV,* s.269-293.

Bilgen 2002 A.N.Bilgen, *Çavlum Köyü Mezarlığı Eskişehir/ Alpu Ovası'nda Yeni Bir Orta Tunç Çağı Mezarlığı* Anad.Üniv.EFD 1-3, s.39-102.

Bilgi 1994 Ö.Bilgi, "Samsun Müzesi Protohistorik Çağ Silahları ve Orta Karadeniz Bölgesi Maden Sanatı Hakkında yeni Gözlemler" *TTK I,* s.253-267 Levha 53-58.

Bilgi 1998 Ö.Bilgi, "M.Ö.2.Binyılda Orta Karadeniz Bölgesi" *III.Uluslararası Hititoloji Kongresi Bildirileri,* 16-22 Eylül 1996, s.63-75.

Bilgi 1999 Ö.Bilgi, "İkiztepe'de Ele Geçen Son Buluntular Işığında Orta Karadeniz Bölgesi Prehistorik Çağ Maden Sanatı Hakkında Yeni Gözlemler" *XII.TTK,* s.41-50 Levha 17-28.

Bilgi 2001 *Protohistorik Çağda Orta Karadeniz Bölgesi Madencileri, Hind-Avrupalıların Anavatanı Üzerine Yeni Bir Yaklaşım,* Protohistoric Age Metallurgists of the Central Black Sea Region, A New Perspective on the Indo-Europeans' Original Homeland, İstanbul.

Bittel 1970 K.Bittel, *Hattusha, The Capital of the Hittites,* New York.

Bittel-Güterbock 1935 K.Bittel-H.G.Güterbock, *Boğazköy I:* Neue Untersuchung in der Hethitischen Hauptstadt, Berlin.

Bittel ve diğ.1975 K.Bittel-P.Neve-H.G.Güterbock, *Boğazköy V,* Funde aus den Grabungen 1970 und 1971, Berlin.

Blegen ve diğ.1951 C.Blegen-J.L.Caskey-M.Rawson, *Troy II,* The Third, Fourth and Fifth Settlements, Vol: II, Part 1-2, Princeton.

Blegen ve diğ. 1958 C.Blegen-J.L.Caskey-M.Rawson, *Troy IV,* Troy Settlements VIIa, VIIb and VIII, Vol:IV, Part 1, Text,Plate, Princeton.

Blinkenberg 1926 CHR.Blinkenberg, *Fibules Grecques et Orientales. Kobenhaun.*

Boehmer 1972 R.M.Boehmer, *Boğazköy-Hattuşa VII,* Die Kleifunde von Boğazköy, aus den Grabungskampagnen 1931-1939 und 1952-1969, *WVDOG 87,* Berlin.

Boehmer 1979 R.M.Boehmer, *Die Kleinfunde aus der Untersuchungen von Boğazköy,* Berlin.

Bossert 2000 E.M.Bossert, *Die Keramik Phrygisher Zeit von Boğazköy,* Funde aus den Grabungskampagnen 1906, 1907, 1911, 1912, 1931-1939 und 1952-1960, Mainz am Rhein.

Burney 1956 C.A.Burney, "Northern Anatolia Before Classical Times" *An.St.VI,* s.179-203.

Çınaroğlu 1991 A.Çınaroğlu, "Kastamonu Kökenli Bir Grup Hitit Gümüş (?) Eseri/A Hittite Silver (?) Collection From Kastamonu-Summary, *Müze sayı:4,* s.53-59.

Çınaroğlu-Genç 2004 A.Çınaroğlu-E.Genç, "Kastamonu-Kınık 2002 Yılı Kazısı" *25.KST 1,* 26-31 Mayıs 2003 Ankara, s.355-366.

Çınaroğlu-Genç 2005 A.Çınaroğlu-E.Genç, "2003 Yılı Kastamonu-Kınık Kazısı" *26.KST 1,* 24-29 Mayıs 2004 Konya, s.277-290.

Çınaroğlu-Çelik 2006 A.Çınaroğlu-D.Çelik, "2004 Yılı Kastamonu-Kınık Kazısı" *27.KST 1,* s. 513-524.

Çınaroğlu-Çelik 2008 A.Çınaroğlu-D.Çelik, "2006 Yılı Kastamonu-Kınık Kazısı" *29.KST 2,* s. 513-524.

Dönmez 2002 Ş.Dönmez "The 2 nd Millennium B.C. Settlements in Samsun and Amasya Provinces, Central Black Sea Region,Turkey", *Ancient West and East, Vol:1-2,* s.243-293.

Efe 1994 T.Efe "Early Bronze Age III Pottery from Bahçehisar: The Significance of the Pre-Hittite Sequence in the Eskişehir Plain, Northwestern Anatolia" *AJA 98,* s.5-34.

Efe-Ay 2000 T.Efe-Deniz,S.M.Ay (Efe), "Early Bronze Age I Pottery from Küllüoba Near Seyitgazi, Eskişehir" *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu VIII,* s.1-87.

Emre 1978 K.Emre, *Yanarlar,* Afyon Yöresinde Bir Hitit Mezarlığı, TTKY VI/22, Ankara.

Emre 1979 K.Emre, "Maşat Höyük'te Erken Tunç Çağı", *Belleten XLII-169,* (Ocak 1979), s.1-20.

Emre 1989 K.Emre, "Potery of Levels III and IV at the Karum of Kanesh", *Anatolia and the Ancient Near East,* Studies in Honor of Tahsin Özgüç, (edt by. Emre,K., Mellink,M., Hrouda,B., Özgüç,N.), Ankara, s.111-128, Pl 20-29.

Emre 1996 K.Emre, "The Early Bronze Age at Maşat Höyük, Seasons 1980-1984" *BMECCJ IX*(1996) Essays on Ancient Anatolia and Syria in the Second and Third Millennium B.C., s.1-68.

Emre-Çınaroğlu 1993 K.Emre-A.Çınaroğlu, "A Group of Metal Hittite Vessels from Kınık-Kastamonu" *Aspects of Art and Iconography: Anatolia and Its Neighbors,* Studies in Honor of Nimet Özgüç,Ankara, s.675-713, Pl. 126-144.

Ercan 1993 T.Ercan "Anadolu'daki Obsidiyen Yataklarında Yapılan Arkeolojik Çalışmalar" *Bilim ve Teknik Dergisi* (Ekim 1993), s. 770-773.

Erzen 1956 A.Erzen, "Sinop Kazıları 1953 Yılı Çalışmaları", *TAD VI,* s.69-72.

Fischer 1963 F.Fischer, Die Hethitische Keramik von Boğazköy, Berlin, *WVDOG 75.*

Garstang 1953 J.Garstang*, Prehistoric Mersin-Yümüktepe in Sounthern Turkey.* Oxford.

Genç 2004 E.Genç, "Kastamonu-Kınık'ta Bir Tunç Çağı Yerleşimi" *Anadolu/Anatolia Ek Dizi No:1,* I. ve II. Ulusal Arkeolojik Araştırmalar Sempozyumu, Ankara, s.39-60.

Genç 2005 E.Genç, *Yeni Buluntular Işığında Kastamonu-Kınık Kazıları Sonuçları*(yayımlanmamış doktora tezi) Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Genz 2000 H.Genz, "Die Eisenzeit in Zentralanatolien im Lichte der Keramischen Funde vom Büyükkaya in Boğazköy/Hattuşa/Boğazköy/Hattuşa-Büyükkaya Keramik Buluntuları Işığında Orta Anadolu Demir Çağı" *TÜBA-AR 3 ,* s. 35-54.

Gorny ve diğ.1999 R.L.Gorny-G.Mcmahon-S.Paley-S.Steadman, B.Verhaaren, "The 1998 Alisar Regional Project Season" *Anatolica XXV,* s.149-183.

Haspels 1951 C.H.E.Haspel, *Phrygie* Exploration Archeologique Institut Français D'archeologique De Stamboul ,Tome III La Cite De Midas Ceramique et Trouvailles Divorses, Paris.

Hout 1982 J-L. Hout*, Les Céramiques Monochromes Lissées en Anatolie A L'époque Du Bronze Ancien 1-2,* Paris.

Hawkins 1993 J.D.Hawkins, "A Bowl Epigraph of the Official Taprammi" *Aspect of Art and Iconography: Anatolia and Its Neighbors,* Studies in Honor of Nimet Özgüç, Ankara., s.715-717.

Henrickson 1994 R.C.Henrickson, "Continuity and Discontinuity in the Ceramic Tradition of Gordion

During the Iron Age" *Anatolian Iron Ages 3 /III. Anadolu Demir Çağları Sempozyum Bildirileri,* 6-12 Ağustos 1990 Van, s. 95-129.

Işın 1998 M.A.Işın, "Sinop Region Field Survey" *Anatolia Antiqua VI,* s.95-139.

Kadish 1971 B.Kadish "Excavation of Prehistoric Remains at Aphrodisias, 1968 and 1969" *AJA 75,* s. 121-140 Pl. 25-30.

Kansu 1940 Ş.A.Kansu*, Etiyokuşu Hafriyatı Raporu 1937,* TTKY V.seri Nr. 3, Ankara.

Kaptan 1984 E.Kaptan, "Türkiye Madencilik Tarihine Ait Kütahya-Gümüşköy ve Yöresini Kapsayan Buluntular" *MTAD 97-98,* s.140-147.

Kaptan 1986 E.Kaptan, "Ancient Mining in the Tokat Province, Anatolia: New Finds" *Anatolica XIII,* s.19-36.

Kaptan 1988 E.Kaptan, "Türkiye Madencilik Tarihine Ait Merzifon Bakırçay Yöresindeki Kalıntılar" *III. Arkeometri ST* 6-10 Nisan 1987 Ankara, s.225-234.

Kaptan 1990a E.Kaptan, "Findings Related to the History of Mining in Turkey" *MTAD III,* s.75-84.

Kaptan 1990b E.Kaptan, "Türkiye Madencilik Tarihine Ait Cellaler (Niğde) Yöresindeki Sarıtuzla-Göltepe Buluntuları" *V.Araştırma ST* , 18-23 Mayıs 1989 Antalya, s.13-32.

Kaptan 1996 E.Kaptan, "Eski Anadolu'da Cevher Zenginleştirmede Kullanılan Aletler" *1995 Yılı AMMK* , s.160-175.

Kaptan-Yurttagül 1996 E.Kaptan-E.Yurttagül, "Kaymaklı Yer altı Şehirdeki (Newşehir) Cevher Zenginleştirme Aleti*" IX. Arkeometri ST 29* Mayıs-2 Haziran 1995 Ankara, s.63-74.

Kızıltan 1992 Z.Kızıltan "Samsun Bölgesi Yüzey Araştırmaları 1971-1977" *Belleten LVI-215,* s.213-241.

Kohler 1995 E.L.Kohler *The Lesser Phrygian Tumuli, Part I,* Philadelphia.

Koşay 1934 H.Z.Koşay, "Ahlatlıbel Hafriyatı" *TTAED II,* s.3-101.

Koşay 1938 H.Z.Koşay, *Türk Tarih Kurunu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Hafriyatı 1936'daki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor,* TTKY V/2, Ankara.

Koşay 1939 H.Z.Koşay, "Pazarlı Hafriyatı Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Pazarlı Hafriyatı" *Belleten III,* s.5-14.

Koşay 1941 H.Z.Koşay, *Pazarlı Hafriyatı Raporu,* TTKYayınları V/4, Ankara.

Koşay 1951 H.Z.Koşay, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı 1937-1939 daki Kazılara ve Keşiflere Ait İlk Rapor,* TTKY V-5. Ankara.

Koşay-Akok 1966 H.Z.Koşay-M.Akok, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı 1940-48'deki Çalışmalara ve Keşiflere ait İlk Rapor,* TTKY V/6, Ankara.

Koşay-Akok 1973 H.Z.Koşay-M.Akok, *Alaca Höyük Kazısı, 1963-1967 Çalışmaları ve Keşiflere Ait İlk Rapor,* TTKY V/28, Ankara.

Kökten ve diğ.1945 İ.K.Kökten-N.-T.Özgüç, "1940-1941 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Samsun Bölgesi Kazıları Hakkında İlk Kısa Rapor" *Belleten IX-35,* s.61-401.

Kuzucuoğlu ve diğ.1997 C.Kuzucuoğlu-C.Marro-A.Özdoğan-A.Tibet,"Prospection Archeologique Franco-Turque Dans La Region de Kastamonu (Mer Noire), Deuxieme Rapport Preliminaire", *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu V,* s.275-306.

Lamb 1937 W.Lamb, Excavations at Kusura Near Afyon Karahisar, *Archaeologia 86,* London.

Lloyd-Gökçe 1951 S.Lloyd-N.Gökçe, "Excavations at Polatlı, A New Investigation of Second and Third Millennium Stratigraphy in Anatolia" *An.St. I,* s.21-75.

Lloyd-Mellaart 1968 S.Lloyd-J.Mellaart, *Beycesultan I,* The Chalkolithic and Early Bronze Age, No.4-5 Levels, London.

Marro ve diğ.1996 C.Marro - A.Özdoğan - A.Tibet, "Prospection Archeologique Franco-Turque dans la Region de Kastamonu (Mer-Noire) Premier Rapport Preliminaire" *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu IV,* s.273-290.

Marro ve diğ.1998 C.Marro - A.Özdoğan - A.Tibet, "Prospection Archeologique Franco-Turque Dans la Region de Kastamonu (Mer-Noire) Troisieme Rapport Preliminaire" *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu VI,* s.317-335.

Mellaart 1955 J.Mellaart, "Some Prehistoric Sites in North-Western Anatolia" *IstMitt. 6,* s.53-88

Mellaart-Murray 1998 J.Mellaart-A.Murray, *Beycesultan Vol: III,* Late Bronze Age and Phrygian Pottery and Middle and Late Bronze Age Small Objects, London.

Mikami-Omura 1988 T.Mikami-S.Omura, Kaman-Kalehöyük Kazıları" *IX.KST II,* 6-10 Nisan 1987 Ankara, s.1-20.

Mori-Omura 1990 M.Mori-S.Omura, "1988 Kaman-Kalehöyük Kazıları" *XI. KST I,* 18-23 Mayıs 1989 Antalya, s.335-354.

Muscarella 1967 O.W.Muscarella, *Phrygian Fibulae from Gordion,* London.

Müller-Karpe 1994 A.Müller - Karpe, *Altanatolisches Metallhandwerk*, Offa-Bücher 75, Wachholtz Verlag Neumünster.

Müller-Karpe 1999 A.Müller-Karpe, "Kuşaklı-Sarissa 1993-1997 kazılarına Toplu Bakış" *XX KST I,* 25-29 Mayıs 1998 Ankara, s.445-466.

Neve 1993 P.Neve, *Hattuşa-Stadt der Götter und Tempel,* Neue Ausgrabungen in der Hauptstadt der Hethiter, Mainz am Rhein.

Omura 1989 S.Omura, "1987 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları" *X.KST I,* 23-27 Mayıs 1988 Ankara, s.353-368.

Omura 1992 S.Omura, "1990 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları" *XIII.KST.I,* 27-31 Mayıs 1991 Çanakkale, s.319-336.

Omura 1994 S.Omura, "1992 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları" *XV.KST I,* 24-28 Mayıs 1993 Ankara, s.273-292.

Orthmann 1963a W.Orthmann, Frühe Keramik von Boğazköy aus den Ausgrabungen an Nordwesthang von *Boğazköy,WVDOG 74.* (Boğazköy-Hattusa III) Berlin

Orthmann 1963b W.Orthmann, *The Keramik de Frühen Bronzezeit aus Inneranatolien,* Ist For. 24.Berlin.

Orthmann 1966 W.Orthmann,"Untersuchungen auf dem Asarcık Hüyük bei Ilıca" *IstMitt 16,* s.27-88, Taf.4-8.

Osten 1933 H.H.von der Osten, Discoveries in Anatolia 1930-1931, *OIC 14,* Chicago.

Osten 1937a H.H.von der Osten, The Alishar Hüyük; Seasons of 1930-1932, Part II, *OIP XXIX,* Vol: VIII, Chicago.

Osten 1937b H.H.von der Osten, The Alishar Hüyük; Seasons of 1930-1932 Part III, *OIP XXX,* Vol: IX, Chicago.

Özdoğan 2000 A.Özdoğan, "Orta Karadeniz Bölgesi, Gökırmak ve Araç/Ilgaz Havzaları Araştırma Projeleri" *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi* (edt.by O.Belli), s.321-329

Özdoğan ve diğ.1997 A.Özdoğan - C.Marro - A.Tibet, "Kastamonu Yüzey Araştırmaları (1995)" *XIV Araştırma ST II,* 27-31 Mayıs 1996 Ankara, s.303-330.

Özdoğan ve diğ.1998 A.Özdoğan - C.Marro - A.Tibet, "Kastamonu Yüzey Araştırması 1996 Yılı Çalışmaları" *XV.Araştırma ST II* , 26-30 Mayıs 1997 Ankara, s.63-104.

Özdoğan ve diğ.1999 A.Özdoğan - C.Marro - A.Tibet, "Kastamonu Yüzey Araştırmaları 1997 Yılı Çalışması" *XVI.Araştırma ST II,* 25-29 Mayıs 1998 Ankara, s.219-224.

Özgüç 1995 N.Özgüç "Silver and Copper Ingots from Acemhöyük" *Beitraege zur Kulturgeschischte Vorderasiens,* Festschrift für Rainer Michael Boehmer (edt. U. Frinkbeiner), s.513-515, Tablo 1-4, Pl. 40, Mainz.

Özgüç 1943 T.Özgüç, "Samsun Hafriyatının 1941-1942 Yılı Neticeleri" *III.TTK,* 15-20 Kasım 1943, s.393-419 Lev. I-X.

Özgüç 1953 T.Özgüç, "Kültepe (Karahöyük) Hafriyatı 1950" *Belleten XVII/66,* s.251-288.

Özgüç 1971 T.Özgüç, *Demir Devrinde Kültepe ve Civarı,/ Kültepe and Its Vicinity in the Iron Age,* TTKYayınları V/29, Ankara.

Özgüç 1978 T.Özgüç, *Maşat Höyük Kazıları ve Çevresindeki Araştırmalar,* TTKYayınları V/38, Ankara.

Özgüç 1982 T.Özgüç, *Maşat Höyük II: Boğazköy'ün Kuzeydoğusunda bir Hitit Merkezi,*_TTKYayınları V/38, Ankara.

Özgüç 1986 T.Özgüç, *Kültepe Kaniş II,* Eski Yakındoğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar/ New Researches at the Trading Center of the Ancient Near East, TTKY V-41, Ankara.

Özgüç ve Özgüç 1953 T.-N.Özgüç, *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Kültepe Kazısı Raporu 1949/ Ausgrabungen in Kültepe 1949,* TTKY V-12, Ankara.

Öztan 1997 A.Öztan, "Acemhöyük Gümüş Hazinesi" *Belleten LXI/231,* s.233-271 Lev.I-XVI, Çizim 1-121.

Parzinger 1993 H.Parzinger, "Phrygische Doppelnadeln aus Boğazköy-zur östlichen Herkunft einer Balkanischen Nadelform" *IstMitt 43,* s.305-311.

Pehlivaner-Özçatal 1994 M.Pehlivaner - M.F.Özçatal, "Yazılıkaya ve Han'da Kazı ve Temizlik Çalışmaları" *V. MKKS,* Didim, s.67-92.

Sams 1971 G.K.Sams*, The Phrygian Painted Pottery and Early Iron Age Gordion and Its Anatolia Sitting,* Michigan.

Sams 1994 G.K.Sams*, The Gordion Excavations 1950-1973 Final Reports Vol: IV* (Text, Illustrations) The Early Phrygian Pottery, University Museum Monography 79, Philadelphia.

Sams-Voigt 1990 G.K.Sams-M.M.Voigt, "Work at Gordion in 1988" *XI.KST II,* 18-23 Mayıs 1989 Antalya, s.77-105.

Schirmer 1969 W.Schirmer, Die Bebauung am Unteren Büyükkale. Nordwesthang in Boğazköy: Ergebnisse der Untersuchungen der Grabungs Campagnen 1960-1963, Berlin *WVDOG 81* (Boğazköy-Hattuşa VI).

Schmidt 1932 E.F.Schimdt, The Alishar Hüyük: Seasons of 1928 and 1929 ,Part I, *OIP XIX Vol: IV,* Chicago.

Schmidt 1933 E.F.Schimdt, The Alishar Hüyük; Seasons of 1928 and 1929 Part II, *OIP XX, Vol: V,* Chicago.

Schoop 1998 U.D.Schoop, "Anadolu'da Kalkolitik Çağ'da Süt Ürünleri Üretimi" *Arkeoloji ve Sanat Dergisi 87* (Kasım-Aralık 1998), s.26-32.

Seeher 1991 J.Seeher, "Die Nekropole von Demircihöyük-Sarıket" *IstMitt 41*, s.97-124, Taf 16-19.

Seeher 1993 J.Seeher, "Kaerperbestattung und Kremation-ein Gegensats?", *IstMitt. 43,* s.219-225, Taf. 21.

Seeher 2000 J.Seeher, "Hattuşa-Boğazköy'ün Yerleşim Tarihine Yeni Katkılar:Büyükkaya Kazılarına Toplu Bakış/Neue Aspekte der Besiedlungsgeschichte von Hattuşa/Boğazköy: Die Grabung auf Büyükkaya" *TÜBA-AR 3,* s.15-34.

Seeher 2005 J.Seeher, "Boğazköy - Hattuşa 2003 Yılı Çalışmaları" *26.KST 2,* 24-28 Mayıs 2004 Konya, s.351-360.

Süel 1989 M.Süel, "Balıbağ/1988 Kurtarma Kazısı" *TAD XXVIII,* s.145-164.

Temizer 1954 R.Temizer, "Kayapınar Höyüğü Buluntuları" *Belleten XVIII-71,* s.317-330.

Tylecote 1980 R.F. Tylecote, "Furnace, Crucibles and Slags" *The Coming of the Age of Iron* edt by T.A. Wertime and J.D. Muhly, New Haven and London, s. 183-228.

Ünal 1966 A.Ünal, "1966 Çengeltepe(Yozgat) Sondajı Önraporu", *TAD XV-I,* s.119-142.

Ünal 1989 A.Ünal, "Orta ve Kuzey Anadolu'nun MÖ. 2. Binyıl İskan Tarihiyle İlgili Sorunlar" *Anadolu/Anatolia XXII* (1981-1983) Akurgal'a Armağan, s.17-37.

Ünal 1999 A.Ünal, "A Hittite Mycenaean Type B Sword from the Vicinity of Kastamonu, Northwest Turkey" *BMECCJ XI,* s.207-226.

Walter 1981 H.Walter*, Alt- Agina Bant III,* 1, Mainz am Rhein.

Yalçın 2000 Ü.Yalçın, "Frühchalkolthische Metallfunde von Mersin Yümüktepe: Beginn der extraktiven Metallurgie" *TÜBA-AR 3* s.111-130.

Yener 1992 A.K.Yener, "Göltepe Kazısı 1990 Çalışmaları" *XIII KST I,* 27-31 Mayıs 1991 Çanakkale, s.275-289.

Yıldırım 2001 T.Yıldırım, "A Group of Hittite Bronze Objects from the Seben District of Bolu" *Anatolica XXVII,* s.127-144

Young 1981 R.S.Young*, The Gordion Excavations Final Reports*, Vol I, The Great Early Tumuli, Philadelphia.

KATALOG

(Resim 3 a; Çizim 1 a): Yük:6 cm, Ağız çapı:16.5 cm, Cidar:0.6 cm, Munsel No: HUE 5 YR 5/6 yellowish red. 6/S buluntu karesi ana kaya üzeri, II. Tabaka, 1. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1186, Genç 2004, s.43 Şekil 8,a.

(Resim 3 b; Çizim 1 b): Yük:9.5 cm, Ağız çapı:23.5 cm, Cidar:0.6 cm, Munsel No:HUE 2.5 YR 4/8 red. 8/U buluntu karesi, 4 nolu oda tabanı, II. Tabaka, 2. Mimari Evre. Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

(Resim 3 c; Çizim 1 c): Yük:7.9 cm, Ağız.çapı:9 cm, Cidar:0.5 cm, Munsel No: HUE 7.5 YR 4/6 red, 6/S buluntu karesi, II. Tabaka, 1. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No: 1301, Çınaroğlu-Genç 2004, s. 356 Çizim 2,c; Genç 2004, s. 42-43 Şekil 7,c.

(Resim 3 d; Çizim 1 d): Yük:6.2 cm, Ağız çapı:7 cm, Gövde çap:8.6 cm, Cidar:0.4 cm, Munsel No: hamur HUE 2.5 YR 5/6 red, astar HUE 2.5 YR 5/8 red. 8/U buluntu karesi, 4 nolu oda fırın yakını, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1340, Çınaroğlu-Genç 2005, s.279 Çizim 4,b.

(Resim 3 e; Çizim 1 e): Yük:9.2 cm, Ağız çapı:8.2 cm, Gövde çap:10.4 cm, Cidar:0.8 cm, Munsel No:HUE 2.5 YR 4/6 red. 7/U buluntu karesi, 5 nolu oda, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1245, Genç 2004, s.45 Şekil 9,a.

(Resim 3 f; Çizim 1 f): Yük:10 cm, Ağız çap:8.8 cm, Gövde çap:10.8 cm, Dip çap:2.9 cm, Cidar:0.5 cm,Munsel No:HUE 7.5 YR N 2.5/0 black. 9/U buluntu kare, 4 nolu oda, II. Tabaka, 2. Mimari Evre.

(Resim 3 g ; Çizim 1 g): Yük:5.6 cm, Ağız çapı:9.6 cm, Dip çap.:1.6 cm, Cidar:0.3 cm, Munsel No:HUE 7.5 YR 8/4 pink. 7/U buluntu karesi, 5 nolu oda**,** II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1237, Çınaroğlu-Genç 2004 s. 357 Çizim 5,g; Genç 2004, s. 45-46 Şekil 9,b.

(Resim 4 a; Çizim 1 h): Korunan Yük:14.4 cm, Gövde çap:17 cm, Cidar:0.6-0.7 cm**,** Munsel No:HUE 7.5 YR N2/0 black. 8/U buluntu karesi, 3 nolu oda, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Çınaroğlu-Genç 2005, s.279 Çizim 5,a.

(Resim 4 b; Çizim 1 ı): Yük:16.8 cm, Ağız çapı:9 cm, Gövde çap:25.6 cm, Cidar:0.5-0.8 cm, Munsel No:HUE 5 YR 4/6 yellowish red. 5/U buluntu karesi, 6 nolu oda atık çukuru içinden**,** II. Tabaka, 2. Mimari Evre**,** Çınaroğlu-Genç 2005, s.279 Çizim 5,b.

(Resim 4 c; Çizim 2 a): Yük:32 cm, Ağız çapı:24 cm, Dip çap.:13.6 cm, Gövde çap:33 cm, Cidar:0.8 cm, Munsel No:HUE 2.5 YR 5/6 red. 6/R buluntu karesi, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1263, Genç 2004, s.45 Şekil 10,e.

(Resim 5 a; Çizim 2 b): Yük:42 cm, Ağız çapı:13.5 cm, Dip çap.:15 cm, Cidar:1-1.2 cm, Munsel No:HUE 7.5 YR 6/6 reddish yellow. 8/U buluntu karesi, 4 nolu oda kerpiç altı, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Çınaroğlu-Genç 2005, s.279 Çizim 7,d.

(Resim 5 b; Çizim 2 c): Yük:48 cm, Ağız çapı:39 cm, Dip çap.:18, Gövde çap:52 cm, Cidar:1-1.5 cm, Munsel No: üst:HUE 2.5 YR 4/8 red, alt: HUE 7.5 YR 7/6 reddish yellow. Sondaj Alanı, Sondaj 3, II. Tabaka, 2. Mimari Evre, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

(Resim 6 a; Çizim 3 a): Yük:6 cm, Ağız çapı:22.4 cm, Dip çapı.:8 cm, Cidar:1 cm, Munsel No:HUE 10 R 6/1 gray, 6/S-T buluntu karesi, oda tabanı**,** III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1188.

(Resim 6 b; Çizim 3 b): Yük:8.3 cm, Ağız çapı:23.4 cm, Dip çapı.:11 cm, Cidar:0.7 cm, Munsel No:HUE 10 YR 4/1 dark gray, 6/S-T buluntu karesi, oda tabanı, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1189, Çınaroğlu-Genç 2004, s.358 Çizim 7,a.

(Resim 6 c; Çizim 3 c): Yük:7.8 cm, Ağız çapı:7.7 cm, Dip çapı:5 cm, Gövde çapı:8.3 cm, Cidar:0.6 cm**,** Munsel No:HUE 5 YR 5/1 gray, 6/S buluntu karesi, oda tabanı, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1175.

(Resim 6 d; Çizim 3 d): Yük:11.1 cm, Ağız çapı:13 cm, Dip çapı:8.5 cm, Gövde çapı:13 cm, Cidar:0.7 cm, Munsel No:HUE 7.5 YR N 3/0 very dark gray, 7/T buluntu karesi,

fırın yanı, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1278.

(Resim 6 e; Çizim 3 e): Yük:15.3 cm, Dip çapı:7 cm, Gövde çapı:15.1 cm, Cidar:0.6 cm, Munsel No:hamur HUE 5 YR 5/1 gray, astar HUE 5 YR 2.5 /1 gray black**,** 7/T buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1277, Çınaroğlu-Genç 2004, s. 358 Çizim 7,c.

(Resim 6 f; Çizim 3 f): Yük:19 cm, Dip çapı:8 cm, Gövde çapı:17 cm, Cidar:0.6 cm, Munsel No:hamur HUE 2.5 YR 5/6 red, astar HUE 2.5 YR 5/8 red, astar HUE 7.5 YR 8/2 pink white, boya HUE 7.5 YR 5/2 brown, 7/S buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1235.

(Resim 6 g; Çizim 3 g): Korunan Yük:23 cm, Gövde çapı:22 cm, Cidar:0.5 cm, Munsel No:HUE 2.5 YR N 2.5 /0 black, 6/S-T buluntu karesi, oda tabanı, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

(Resim 6 h; Çizim 4 a): Yük:23.5 cm, Ağız çapı:18 cm, Dip çapı:11 cm, Gövde çapı:22.5 cm, Cidar:0.7 cm, Munsel No:HUE 5 YR 5/1 gray, 6/R buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1239.

(Resim 6 ı; Çizim 4 b): Yük:25.5 cm, Ağız çapı:28.8 cm, Dip çapı:15 cm, Gövde çapı:32.8 cm, Cidar:1 cm, Munsel No:HUE 5 YR 4/1 dark gray, 6/R buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1241.

(Resim 6 j; Çizim 4 c): Yük:26 cm, Ağız çapı:27 cm, Dip çapı:8 cm, Gövde çapı:30.8 cm, Cidar:1.3 cm, Munsel No:HUE 5 YR 5/1 gray, 6/S-T buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No.1174.

(Resim 6 k; Çizim 4 d): Yük:15.6 cm, Ağız çapı:23 cm, Cidar:0.8 cm, Munsel No:hamur HUE 10 YR 4/2 dark grayish brown, astar HUE 7.5 YR 6/4 light brown, boya HUE 7.5 YR 5/2 brown, 6/S-T buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

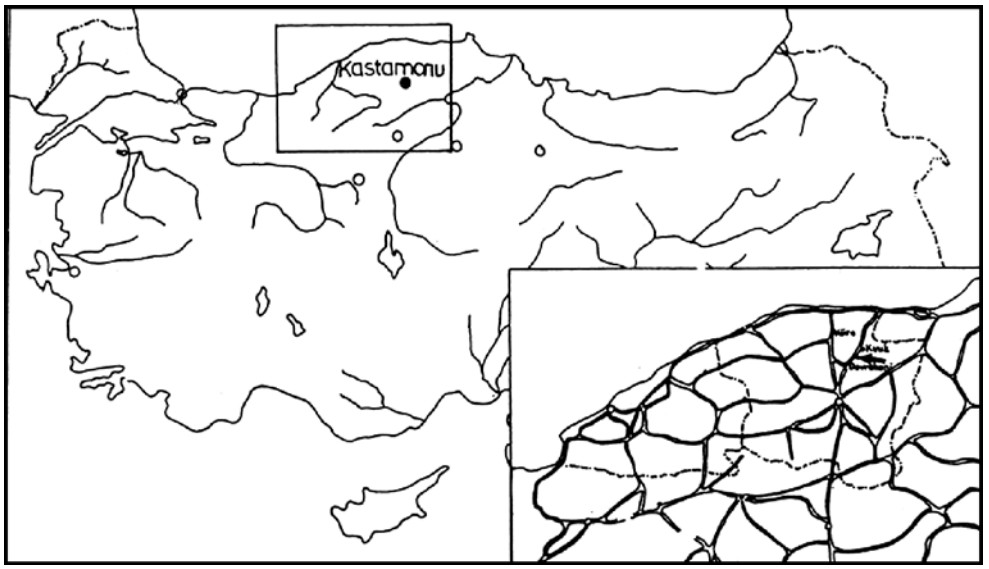
(Çizim 4 e): Yük:4.1 cm, Gen. 6.3 x 3.5 cm, Munsel No:hamur HUE 5 YR 8/3 pink, astar HUE 5 YR 5/2 reddish gray, astar HUE 7.5 YR 8/2 pinking white, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Envanter No:1210.

(Çizim 4 f): Gen:3.2 cm, Kal:1.4 x 0.7 cm, 4 / R buluntu karesi**,** III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

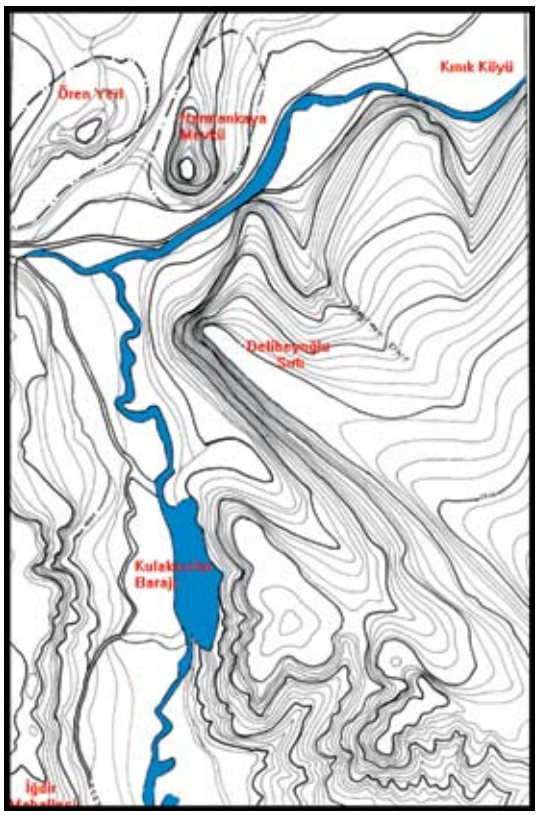
(Çizim 4 g): Gen.:5.8 x 4.1 cm, Kal:0.7 cm, 10/U buluntu karesi**,** III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük.

(Çizim 4 h): Uznl.:3.3 x 2.7 cm, Gen.:1.3 cm, Kal.:0.2 cm, 6/U buluntu karesi, III. Tabaka, Kastamonu Arkeoloji Müzesi Etütlük, Çınaroğlu-Genç 2005 s.279 Çizim 10,j.

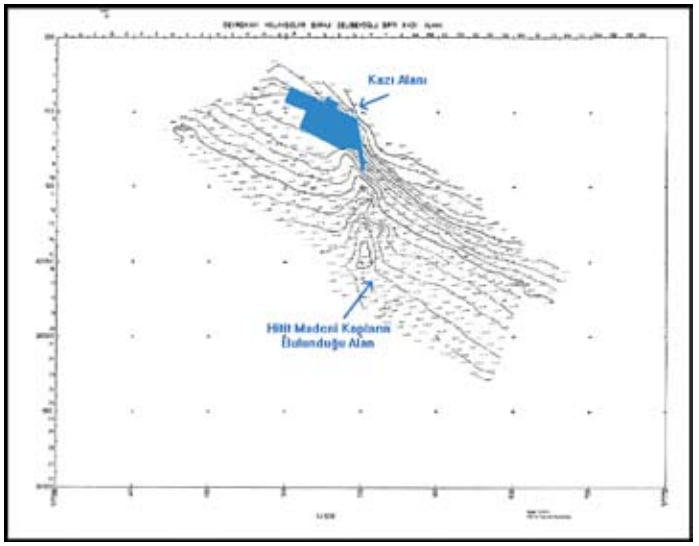
HARİTA-1


Kastamonu

a-

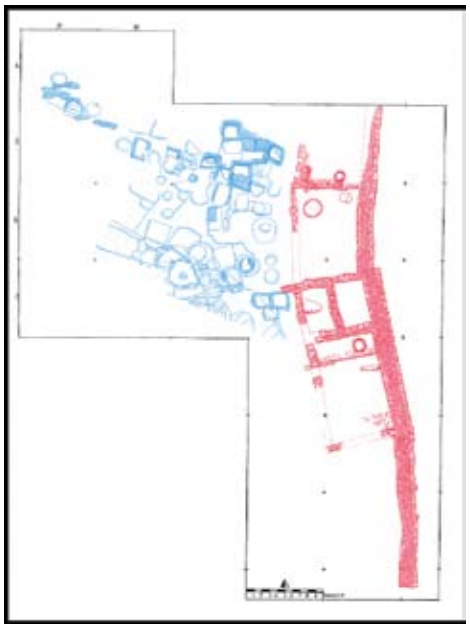

Kınık Köyü
Ören Yeri
Deliboyoğlu Sarı
İğdir

b-


Kazı Alanı
Hitit Mabedi Kapıların Bulunduğu Alan

c-

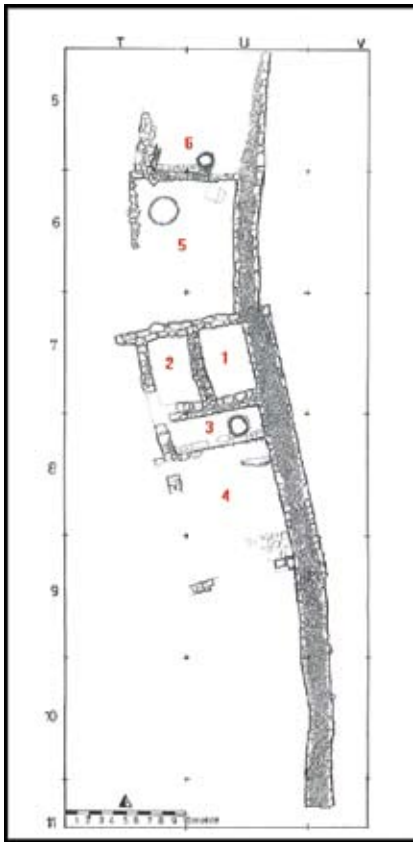
PLAN-1



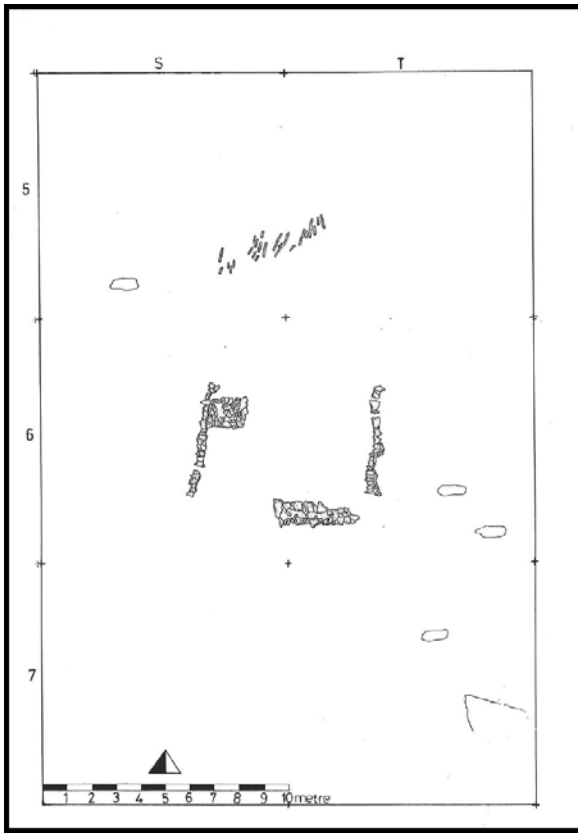
a-



b-



c-



d-

RESİM-1



a-



b-



c-

RESİM-2



a-



b-



c-



d-



e-

RESİM-3



a-



b-



c-



d-



e-



f-



g-

RESİM-4



a-



b-



c-



d-



e-

RESİM-5

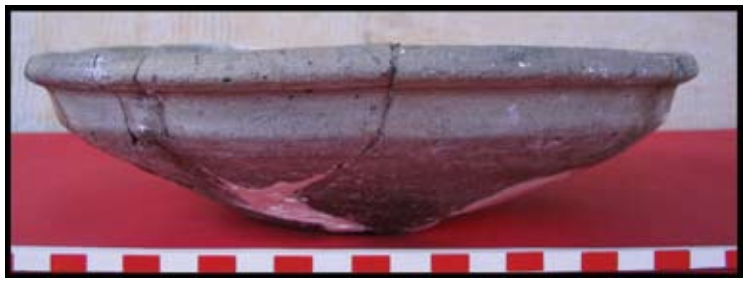


a-

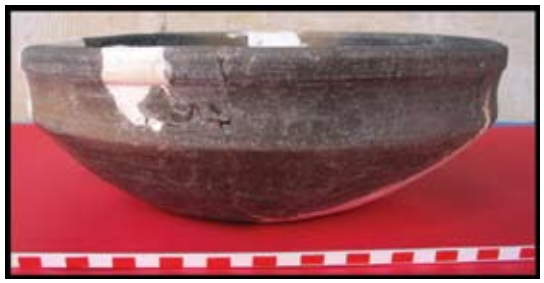


b-

RESİM-6



a-



b-



c-



d-



e-



f-



g-



h-



ı-



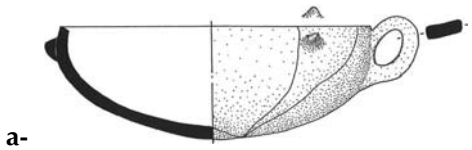
j-



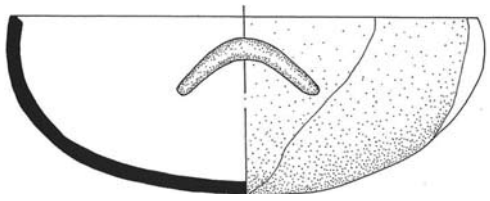
k-

ÇİZİM-1

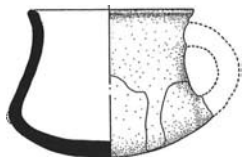
Ölçek: 1/4



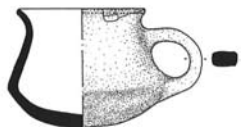
a-



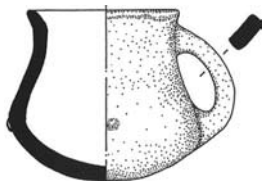
b-



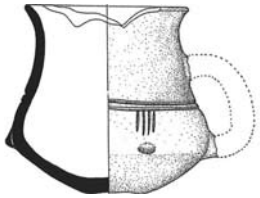
c-



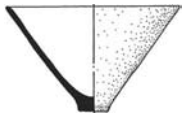
d-



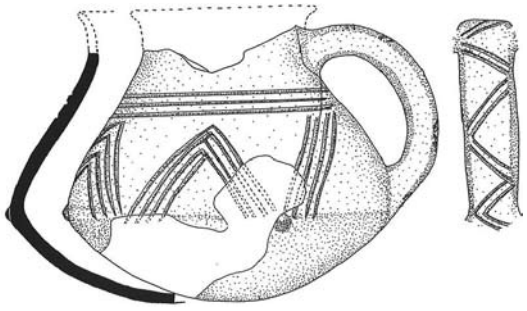
e-



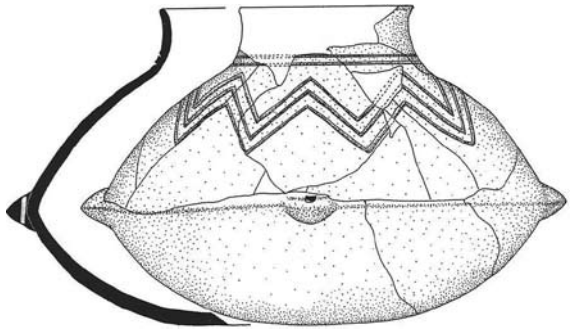
f-



g-



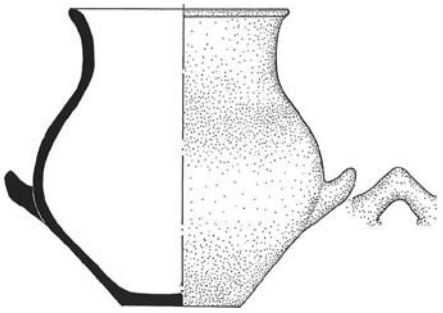
h-



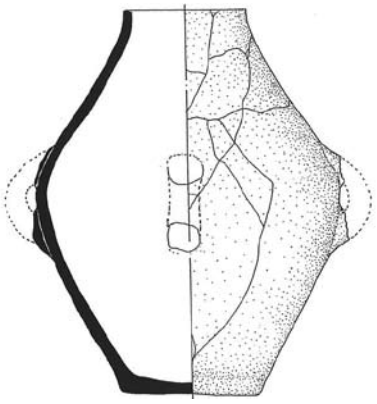
ı-

ÇİZİM-2
Ölçek: 1/8

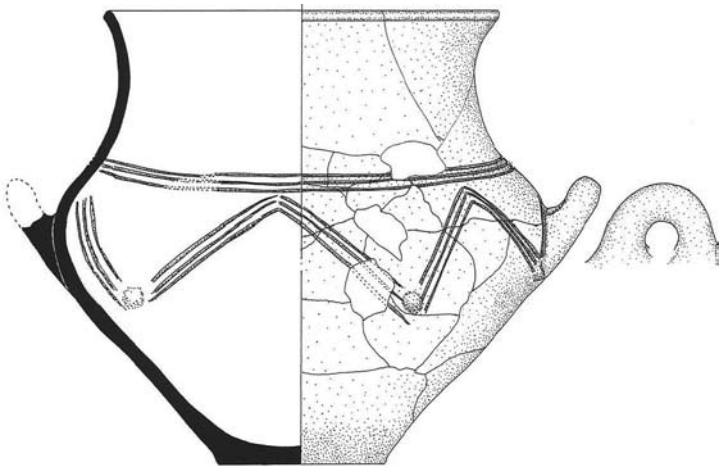
a-



b-

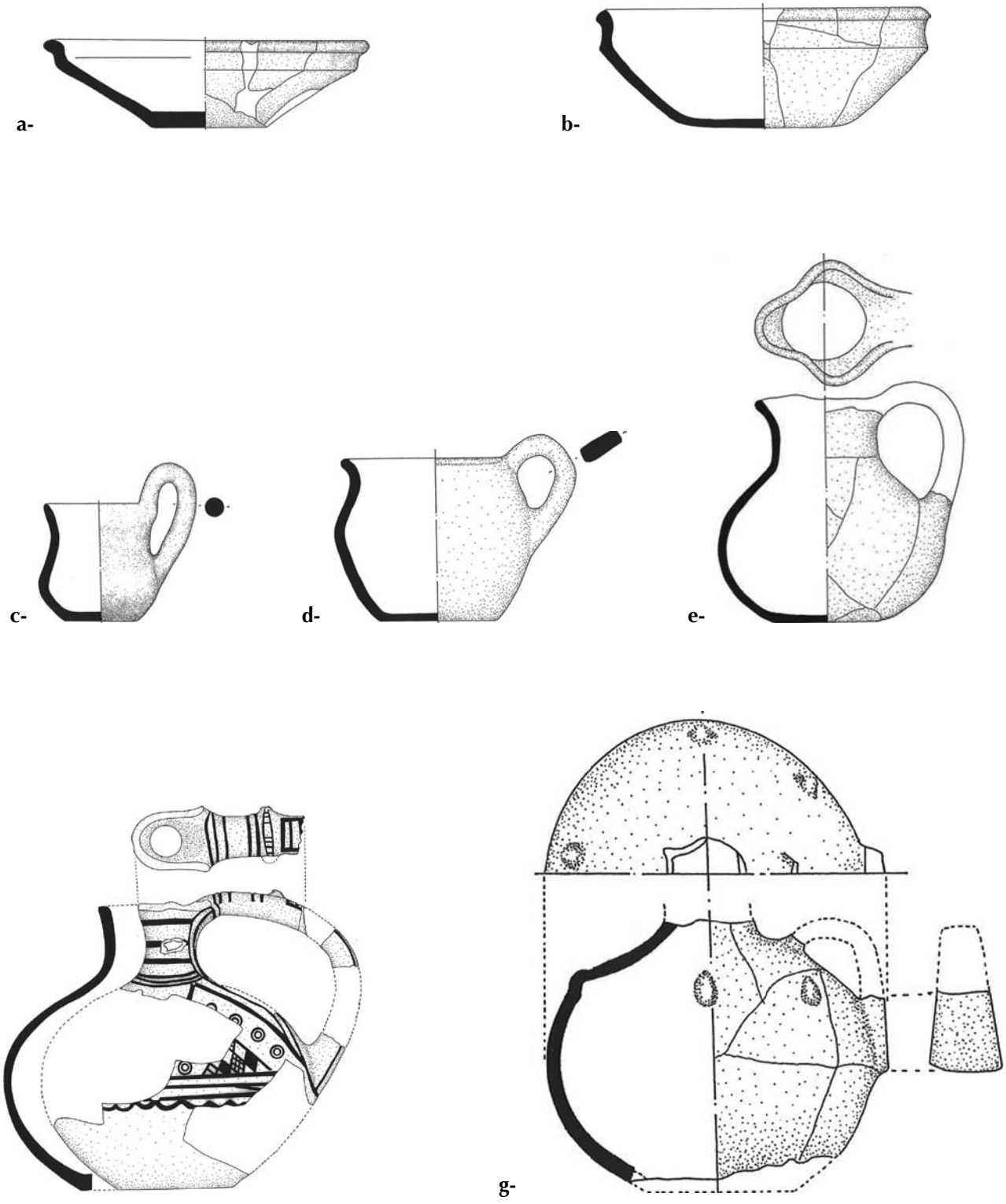


c-



ÇİZİM-3

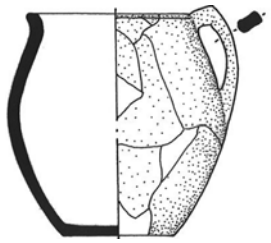
Ölçek: 1/4 (a-f), 1/5 (g)



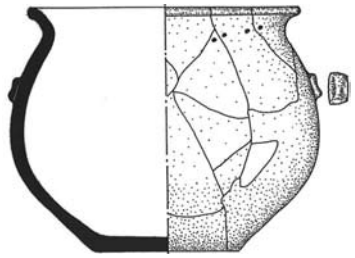
ÇİZİM-4

Ölçek: 1/8 (a-d), 1/2 (e-h)

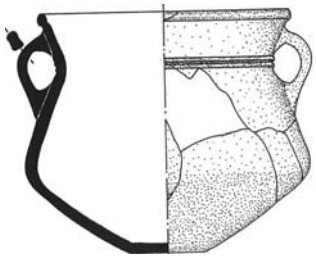
a-



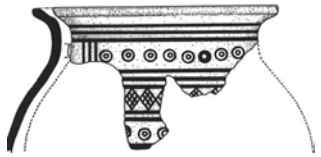
b-



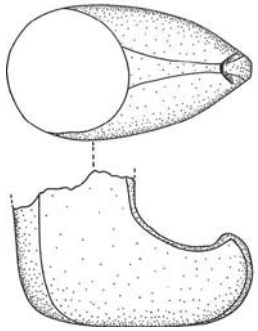
c-



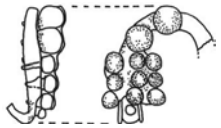
d-



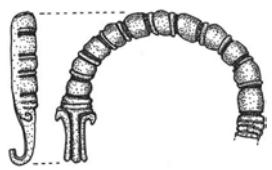
e-



f-



g-



h-

